Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ оқшоми

ИЖТИМОИЙ-СИЁСИЙ ШАҲАР РЎЗНОМАСИ

Рўзнома 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган ◉ № 67 (7.456) ◉ 1991 йил 8 апрель, душанба ◉ Баҳоси 8 тийин

Ўзбекистон ССР Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамасининг қарори

ЎЗБЕКИСТОН ССР ПРЕЗИДЕНТИ ҲУЗУРИДАГИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ «ЧАКАНА НАРХЛАРНИ ИСЛОҲ ҚИЛИШ ТЎҒРИСИДА»ГИ 74-СОНЛИ 1991 ЙИЛ 29 МАРТ ҚАРОРИНИ ҚИСМАН ЎЗГАРТИШ ҲАҚИДА

Вазирлар Маҳкамаси гўшт ва гўшт маҳсулотларини, сут ва сут маҳсулотларини сотишда юз берган вазиятни эътиборга олиб ҳамда компенсация тўловларини ҳисобга олган ҳолда аҳолининг харид қобилиятини ҳисобга олиб, СССР Президентининг 1991 йил 28 мартдаги Мурожаатига мувофиқ қарор қилди:

1. Ўзбекистон ССР Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамасининг «Чакана нархларни ислоҳ қилиш тўғрисида»ги 74-сонли 1991 йил 29 мартдаги қарорига 1-иловани ўзгартириб, Иттифоқ нархлари асосида 1991 йил 8 апрелдан бошлаб энг юқори чакана нархлар гўштга — 7 сўм, сариёғга — 10 сўм, сутга — 50 тийин миқдорида белгилансин.

2. Ўзбекистон ССР Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамаси, Ўзбекистон ССР Давлат нарх комитети, Ўзбекистон ССР Савдо вазирлиги, Ўзбекбирлашув, Қорақалпоғистон МССР Вазирлар Кенгаши, вилоят ижроия комитетлари ва Тошкент шаҳар ижроия комитети мазкур маҳсулотлар аҳолига узлуксиз сотилишини таъминласинлар.

Нархларни ошириш фактларига қатъий чек қўйилсин, нархларни ҳамда бу маҳсулотларни етказиб бериш тартибини бузувчиларга нисбатан қатъий чоралар кўрилсин.

3. Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик вазирлиги, «Ўзбекистон мева-сабзавот ва вино саноати» концерни, Ўзбекистон ССР Савдо вазирлиги, Ўзбекбирлашув, Қорақалпоғистон МССР Вазирлар Кенгаши ва вилоят ижроия комитетлари жамоа ва давлат хўжаликларида, кооперативларда, фермер хўжаликлари ва шахсий хўжаликларда чорвачилик маҳсулотлари етиштириш ва уларни харид қилишни кўпайтиришга доир зарур чораларни кўрсинлар, чорвачиликни ривожлантиришда уларни моддий рағбатлантириб, ҳар томонлама мадад берсинлар.

4. Ўзбекистон ССР Вазирлар Маҳкамаси, Ўзбекистон ССР Савдо вазирлиги, Ўзбекбирлашув, Қорақалпоғистон МССР Вазирлар Кенгаши, вилоят ижроия комитетлари ва Тошкент шаҳар ижроия комитети гўшт-сут маҳсулотлари етказиб берадиган бошқа жумҳуриятлар билан мустаҳкам хўжалик алоқалари ўрнатсинлар, шунингдек, ташқи иқтисодий ташкилотлар билан биргаликда бу маҳсулотларнинг ресурсларини кўпайтириш учун қўшимча манбаларни қидириб топсинлар.

5. Ўзбекистон ССР Молия вазирлиги гўшт ва гўшт маҳсулотлари, сут ва сут маҳсулотлари нархларидаги тафовутни савдо ташкилотларига тўласин.

Вазирлар Маҳкамасининг Раиси

И. КАРИМОВ.

ИШ РЕЖИМИНИ ЎЗГАРТИРИШ ҲАҚИДА

Декрет вақти бекор қилиниб, республикада минтақа вақти жорий этилганлиги муносабати билан, аҳоли ва меҳнат жамоаларининг истакларини ҳисобга олиб, меҳнаткашларга шаҳар пассажир транспортида хизмат кўрсатишни яхшилаш мақсадида, Ўзбекистон ССР Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамаси ва Ўзбекистон ССР касаба уюшмалари Федерацияси кенгашининг 1991 йил 3 апрелдаги 86-сон қароридан келиб чиқиб халқ депутатлари Тошкент шаҳар Кенгаши ижроия комитети ва Тошкент шаҳар бирлашган касаба уюшмалари кенгаши қарор қилдилар:

1991 йилнинг 8 апрелидан Тошкент шаҳридаги барча корхоналар, ташкилотлар ва муассасалари учун иш вақтининг бошланиши бир соат орқага сурилганлиги ҳисобга олинган ҳолда янги босқичли иш бошлаш графиги жорий этилсин.

Тошкент шаҳридаги корхоналар, ташкилотлар ва муассасалар Тошкент шаҳар Кенгаши ижроия комитети барча турдаги шаҳар пассажир транспорти ишларини мувофиқлаштириш ва ривожлантириш бошқармасидан зарур ишнинг янги паспорт режимини олишлари даркор.

Халқ депутатлари район Кенгашларининг ижроия комитетларига, корхона ва ташкилотларнинг раҳбарларига, касаба уюшмаларининг комитетларига иш бошлаш вақтининг босқичли графигига риоя қилиш юзасидан назорат ўрнатиш топширилди.

Шаҳар пассажир транспортининг ишини бошлаш вақти (автобуслар, трамвайлар, троллейбуслар, метро) сўнгги бекатлардан соат 5.00 да бошланиб унинг тугаши 24.00 да қилиб белгиланди.

ТОШКЕНТ ШАҲРИДАГИ ВАЗИРЛИКЛАР, ИДОРАЛАР, КОРХОНАЛАР, ТАШКИЛОТЛАР, МУАССАСАЛАР ВА ЎҚУВ ЮРТЛАРИНИНГ ИШ БОШЛАШ БЎЙИЧА БОСҚИЧЛИ ЖАДВАЛИ

Номлар	Иш бошлаш вақти
1. Мактабгача болалар муассасалари	6-30
2. Мактабгача болалар муассасалари навбатчи гуруҳлари	5-30
3. Саноат	
—икки, уч сменада ишловчи корхоналар	6-00, 6-30, 7-00
— бир сменада ишловчи корхоналар	7-30, 8-00.
4. Қурилиш ташкилотлари	7-00, 7-30, 8-00.
5. Транспорт	
— темир йўл ва авиатранспорт	8-00 ва жадвал бўйича
— автотранспорт	8-00 ва жадвал бўйича
— пассажир транспорти (ИТХ)	8.00
6. Алоқа	8-00 ва жадвал бўйича
7. Таъминот ташкилотлари	8-00
8. Соғлиқни сақлаш	
— поликлиникалар,	7-00
касалхоналар, туғруқхоналар	8-00
— консультациялар, жамиятлар, лабораториялар ва ҳоказолар	9-00
9. Савдо	
— озиқ-овқат дўконлари	7-00, 7-30, 8.00
— саноат моллари, хўжалик, мебель ва бошқа дўконлар.	9-00
10. Умумий овқатланиш	
— ошхоналар, қаҳвахоналар	7-00, 7-30, 8-00
— ресторанлар	9-00
— маъмурий ходимлар	8-00, 8-30, 9-00
11. Маиший хизмат, уй-жой ва коммунал хўжалиги	7-00, 8-00, 9-00
12. Деҳқончилик, ўрмон ва ёрдамчи хўжалик	9-00
13. Илмий-тадқиқот, конструкторлик ва лойиҳа ташкилотлари, ҳисоблаш марказлари	7-30, 8-00, 8-30
14. Халқ таълими	
— ўрта мактаблар	7-30, 8-00
— ихтисослашган мактаблар, интернатлар, болалар уйлари	8-30, 9-00
— ҳунар-техника билим юртлари	7-30
— техникумлар	7-30, 8-00, 8-30
— фақат кундузи ўқитадиган олий ўқув юртлари	8-00, 8-30
— кечқурун ўқитадиган олий ўқув юртлари	7-30, 8-00
— милиция мактаби, малака ошириш илмгоҳлари ва ҳоказолар	8-30, 9-00
15. Маданият ва санъат	9-00
16. Нашриётлар, муҳарририятлар, босмахоналар	7-30, 8-30
17. Молия ва кредит давлат муассасалари	
— омонат кассалари	7-00, 8-00, 9-00
— давлат банклари	8-00
— бошқалар	8-30, 9-00
18. Республика, вилоят, шаҳар, район, партия, совет ва жамоат ташкилотларининг аппаратлари	8-30, 9-00

ИНСОН ТЎҒРИСИДА ҒАМХЎРЛИК БИЛАН

Ўзбекистон ССР Президенти, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи котиби И. А. Каримов 5 апрель куни Тошкент шаҳридаги маҳалла комитетларининг фаоллари, олий ўқув юртларининг ректорлари, техникумларнинг директорлари, корхоналар ва жамоат ташкилотларининг раҳбарлари билан учрашди.

Чакана нархлар ислоҳоти ва бозор муносабатларига ўтилиши билан боғлиқ равишда Ўзбекистон аҳолисини ижтимоий жиҳатдан ҳимоя қилишнинг аниқ чора-тадбирларини амалга оширишга дахлдор масалалар учрашув қатнашчиларининг диққат марказида бўлди. Меҳнаткашлар турмушининг маданий-маиший шароитларини яхшилаш, интизом ва тартибни ҳамда топширилган иш учун масъулиятни мустаҳкамлаш зарурлиги таъкидланди.

Учрашувда жамоат ишлаб чиқариши самарадорлигини ошириш йўллари тўғрисида манфаатдорлик билан қизғин гаплашиб олинди, республика пойтахти аҳолисини озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлашни яхшилаш учун қўшимча ресурслар ва имкониятларни излаб топишга доир аниқ таклифлар киритилди.

И. А. Каримов тўплангайларнинг жуда кўп саволларига жавоб қайтарди. Учрашувда Ўзбекистон ССР вице-президенти Ш. Р. Мирсаидов қатнашди.

(ЎзТАГ).

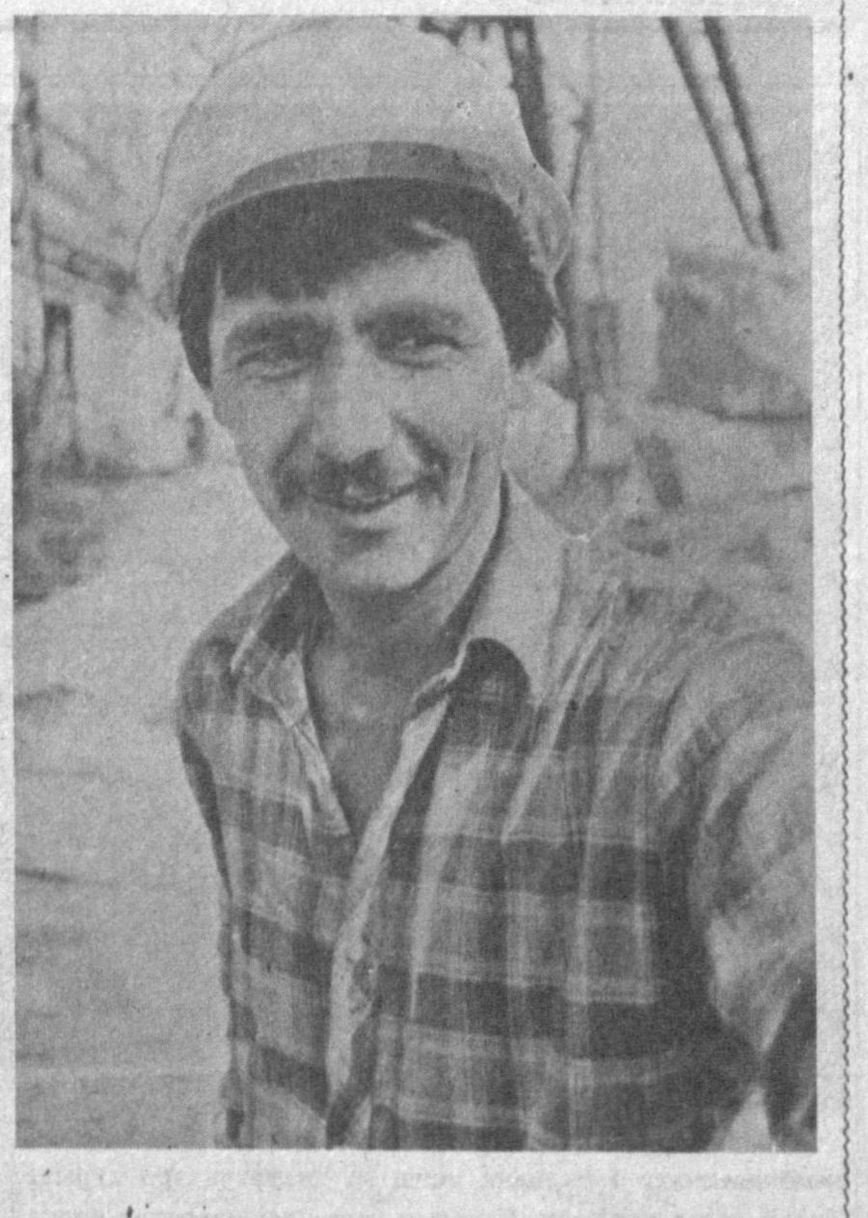

СИФАТ ЯХШИЛАНДИ

Бу корхонада қуюв ишлари катта ҳажмда бажарилмоқда. Ҳақиқатан ҳам Тошкент қишлоқ хўжалиги машинасозлиги заводида биринчи қуюв цехи етакчи ўрин тутади.

Кейинги ойларда бу цехни ҳар томонлама замонавийлаштириш тадбирлари кўрилди. Конвейер ишлаб чиқариш жараёнларининг механизациялаштирилганлиги нур устига аъло нур бўлди.

Янги технологиянинг йўлга қўйилиши туфайли техника хавфсизлигини, меҳнат жойларининг тозалигини таъминлашга эришилди. Совуқ прокатдан турли мосламалар тайёрлашга ҳам киришилди.

Анвар АЛИБОЕВ.

ТОШКЕНТ МАРМАРИ

Тошкент метросининг қайси бир бекатига тушманг, нигоҳингиз тоғ тошларини силлиқлаб, чиройли қилиб ишланган мармарларга тушади.

Ҳа, Тошкент мармар ишлаб чиқариш бирлашмасида ишлаб чиқарилаётган мармар тошларни нафақат метро, балки шаҳримизнинг В. И. Ленин номидаги Халқлар Дўстлиги саройи ва бошқа кўплаб биноларда ҳам кўриш мумкин.

Бирлашма нафақат шаҳримизни, балки республикамизнинг турли шаҳар ва қишлоқлари, ҳатто иттифоқимизнинг кўплаб жойларига ҳам ўз маҳсулотларини жўнатади. Бунда мармар қирқувчилардан Саидмурод Тўхтамуродов, Азиз Холмуҳамедовлар бошқаларга ўрнак бўлган ҳолда меҳнат қилмоқдалар.

СУРАТДА: илғор ишчилардан (юқорида) Саидмурод Тўхтамуродов, (чапда) Азиз Холмуҳамедов.

Тўлқин Каримов суратлари.

РАСАДХОНАДА БИЛИМ ОШИРИЛАДИ

ЎЗБЕКИСТОН ССР Фанлар академияси Астрономия илмгоҳи йирик тадқиқотлар марказига айланиб қолди. Бу ерда олиб борилаётган кузатишларнинг самарали бўлишини таъминлашда илмий марказнинг иттифоқимиздаги йирик тадқиқот муассасалари билан яқин ҳамкорлиги муҳим аҳамият касб этмоқда.

Ленинграддаги Пулково расадхонаси билан мустаҳкам алоқалар ҳам яхши натижалар бермоқда. Янги тузилган илмий-техникавий ҳамкорлик шартномасига мувофиқ қатор амалий тадбирлар кўрилди. Фазовий кузатишларни уюштиришнинг илмий ва методик йўналишларига катта аҳамият берилмоқда. Қатор муҳим тадқиқотларни эса ҳар икки илмий даргоҳ ҳамкорлигида олиб бориш ҳам кўзда тутилди.

Айни бир вақтда ёш мутахассислар малакасини оширишга жиддий эътибор берилмоқда. Ўзаро келишувга биноан Тошкент Астрономия илмгоҳининг бир гуруҳ ёш илмий ходимлари Пулково расадхонасида маълум тадқиқот йўналишлари бўйича ўз билим ва иқтидорларини ошириш учун Ленинградга йўл олди.

Озод АКБАРОВ.

ЖАРАРИҚ МАВЗЕСИДА

Яқинда шаҳримизнинг Жарариқ мавзесида ҳар бир бўлаги 1,5 минг квадрат метрни ташкил этадиган 9 қаватли турар жой биносининг 3 та бўлаги фойдаланишга топширилди. Қурилиш ишларини Тошкент қурилиш Бош бошқармасига қарашли 3-уйсозлик комбинатининг Баҳодир Мирзаев бошлиқ бригадаси азаматлари амалга оширишмоқда.

207 оилага мўлжалланган бу уйнинг яна учта қисмини фойдаланишга топшириш учун қурилиш ишлари олиб борилмоқда. Ҳозир бу бўлакларда қурилиш-тиклаш ишлари ниҳоясига етказилиб, пардозлаш ишлари жадал суръатларда олиб борилмоқда. Бу ишни Михаил Иванов бошчилигидаги пардозловчилар амалга оширишяпти.

Ғани ЕСЕНОВ.

20 апрель—жумҳурият ҳашари

ТАШАББУСКОР КОРХОНАДА

Ўрта Осиё электр аппаратлари илмий ишлаб чиқариш бирлашмаси меҳнат жамоаси вакиллари «Рабочая трибуна» рўзномаси орқали март ойларининг бирида шанбалик ўтказиш ҳақида даъват билан чиққан эдилар. Шанбаликдан топилган маблағни эса ишсизликдан муҳофаза қилиш жамғармасига ўтказишни таклиф қилган эдилар.

Эндиликда эса бирлашма Ўзбекистон ССР касаба уюшмалари Федерацияси, Ўзбекистон ССР Қизил ярим ой жамияти, Ўзбекистон ЛКЕИ Марказий қўмитаси ва Республика меҳр-шафқат жамғармаси ташаббусига қўшилиб, 20 апрель куни Республика ҳашарида иштирок этишга аҳд қилдилар.

— Биз шу ҳақда бирлашманинг ҳамма цехларида мажлис ўтказиб, жамоа билан келишиб олдик, — дейди бирлашма бош директори муовини Анатолий Страчков. — Бу ташаббусни корхонамизнинг барча цех ва бўлимлари ишчи ва хизматчилари бир овоздан қўллаб-қувватлашди. Шу куни биз корхона атрофини тозалаб, ҳамма жойларни тартибга келтирамиз.

— Ҳар йили шундай шанбалик ўтказиш одат тусига айланиб қолган. Хуллас, шу шанбалиқ куни умумхалқ ҳашарини ўтказамиз. Тушган маблағни эса ҳар йилдагидек беш йиллик жамғармасига эмас, балки корхонамиз ишчи-хизматчилари эҳтиёжи учун сарфлаймиз. Чунки, бозор иқтисодиётига ўтилган бугунги кунда бу маблағни ишчилар ошхонасида тайёрланадиган таомлар нархини арзонлаштиришга, ишчиларни ижтимоий муҳофаза қилишнинг бошқа мақсадларига сарфлаш мақсадга мувофиқдир.

Ғулом ЮСУПОВ.

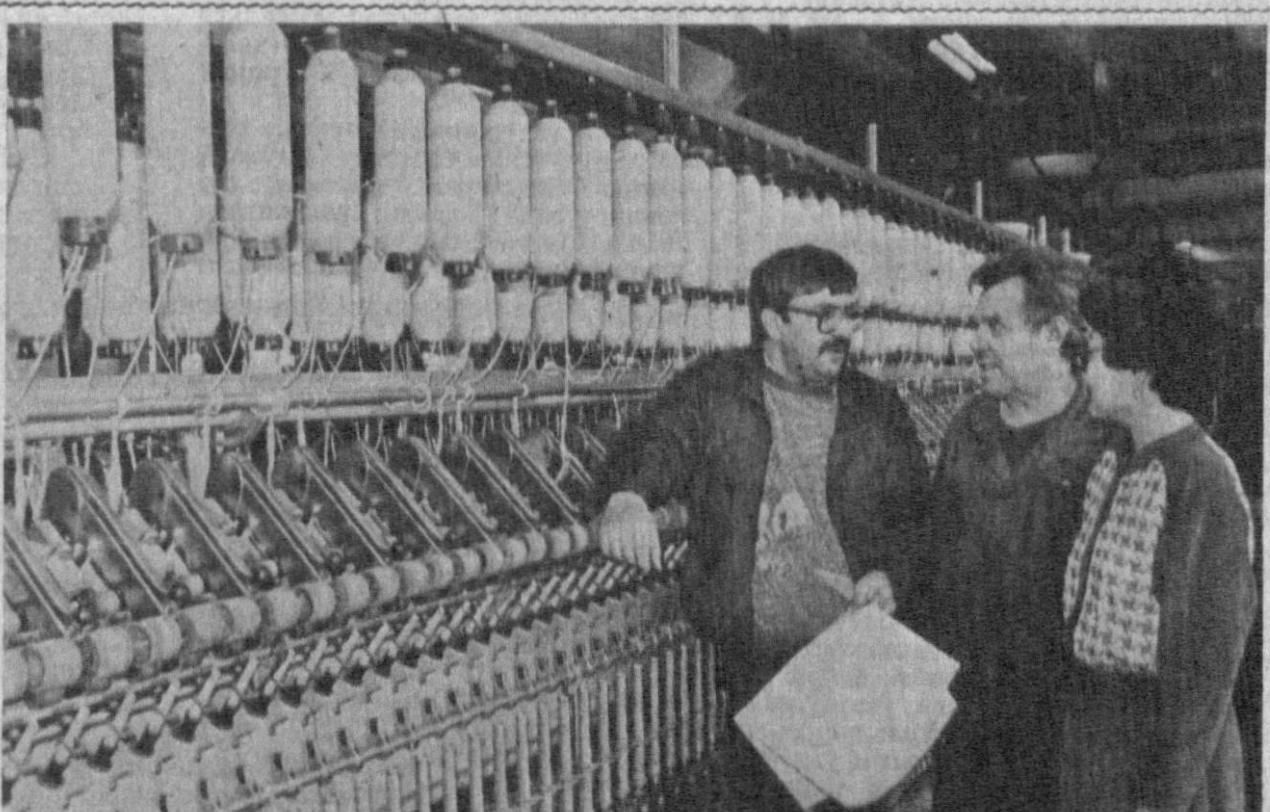

Ўзбекистон тўқимачилик машинасозлиги ишлаб чиқариш бирлашмасида тўқиш машиналарининг янги турларини ишлаб чиқаришга эришилмоқда.

СУРАТДА: корхона муҳандис-конструктори Алексей Гурекий, тажриба цехининг йиғувчиси Николай Лисов ва муҳандис-конструктор Эмма Ким.

А. Горокрик сурати.

Тошкент шаҳар партия комитетида

Ўзбекистон Компартияси Тошкент шаҳар комитети бюросининг мажлисида Низомий номидаги Тошкент Давлат педагогика институтининг ректори коммунист М. А. Зоидовнинг шаҳар партия комитети бюросининг аҳолини ижтимоий жиҳатдан муҳофаза этишни таъминлашга қаратилган тадбирларни амалга ошириш тўғрисидаги қарорини бажаришга масъулиятсизлик билан муносабатда бўлганлиги ҳақидаги масала қараб чиқилди. Шу нарса таъкидландики, институт раҳбарияти студентларга Ўзбекистон ССР Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамасининг чакана нархларни ислоҳ қилиш тўғрисидаги қарорини тушунтириш юзасидан иш олиб бормаган, маҳсулотларни тақсимлаш учун зарур шароитлар яратиш, ётоқхоналарда магазинлар очиш чоралари ўз вақтида кўрилмаган. Масалан, студентлар ётоқхона ва ўқув биноларидан анча олисда бўлган магазинларга бириктириб қўйилган. Стипендиялар ва товон тўлашни ўз вақтида амалга ошириш ҳам таъминланмаган.

Буларнинг ҳаммаси студентларнинг овқатланишини ҳамда маҳсулотларни меъёр бўйича тақсимлашни ташкил этишнинг аҳволидан кескин норизоликларини келтириб чиқарди. Шунга қарамасдан институт ректори коммунист М. А. Зоидов, кўпгина куллиётларнинг деканлари ва ўқитувчилари четдан кузатувчилар бўлиб қолдилар, нарх-наволар ислоҳ қилиниши муносабати билан ўқувчи ёшларни ижтимоий муҳофаза этиш юзасидан кўрилаётган чоралар ҳақида студентларни хабардор этиш учун ўз вақтида тегишли чоралар кўрмадилар.

Бўлиб ўтган ҳодиса жамоада масъулият, интизом ва уюшқоқликнинг йўқлигини институт раҳбариятининг нуфузи пастлигини, раҳбариятнинг студентлар ва ўқитувчилар талаб ва эҳтиёжларидан узилиб қолганлигини кўрсатди.

Шаҳар партия комитетининг бюроси Низомий номидаги Тошкент Давлат педагогика институти партия комитети студентларни ижтимоий ҳимоя қилиш тадбирларини амалга оширишдаги масъулиятсизлиги, бу студентларнинг оммавий норозиликларига олиб келганлиги учун коммунист М. А. Зоидовга ҳайфсан эълон қилганлигини маълумот учун қабул қилди. Шаҳар партия комитетининг бюроси коммунист М. А. Зоидовни институт ректорлигига тайинлаш тўғрисида партия органларининг тавсияномасини чақириб олиш ҳақида қарор қабул қилди, жумҳурият Халқ таълими вазирлигидан уни шу лавозимида сақлаб қолиш мақсадга мувофиқ-мувофиқ эмаслиги тўғрисидаги масалани кўриб чиқишни сўради.

НАЗОРАТ КУЧАЙТИРИЛАДИ

6 апрелда Тошкент шаҳар партия комитетида кундалик эҳтиёж молларини меъёр бўйича сотишга ўтишни ташкил қилиш юзасидан шаҳар штабининг мажлиси бўлиб ўтди.

Мажлисда савдо шохобчалари ишининг текшириш якунлари муҳокама этилди. Аниқланган барча камчиликларни бартараф этиш бўйича шошилинч амалий чоралар кўрилди, айбдорлар жазоланди.

Штаб Ўзбекистон ССР Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамасининг чакана нархлар ислоҳ қилиниши муносабати билан студент ва ўқувчи ёшларга имтиёзли умумий овқатланишни жорий этиш тўғрисидаги қарорини шаҳарда бажарилиши юзасидан назоратни кучайтириш бўйича ҳам тадбирлар ишлаб чиқди. Корхона ва ташкилотларга ишчи ошхоналарида таомларни арзонлатиш учун қўшимча имкониятларни қидириб топиш тавсия этилди.

Штаб шаҳарнинг тегишли хизматларига жуда қисқа муддатлар ичида студент ва ўқувчилар учун имтиёзли йўл карточкаларини жорий этишни топширди.

Штаб мажлисини халқ депутатлари Тошкент шаҳар Кенгашининг раиси Тошкент шаҳар партия комитетининг биринчи котиби А. И. Фозилбеков олиб борди.

АМЕРИКА САФАРИГА ТАРАДДУД

Бирадарлашган Тошкент билан Сиэтл шаҳарлари ўртасида ҳамкорлик алоқалари янада кучайиб кетди. Эндиликда бундай борди-келди ҳар икки шаҳар мактаблари ўқувчилари орасида ҳам йўлга қўйилган.

Ўзаро келишувга биноан Америкадан бир гуруҳ толиби илмлар Тошкентга ташриф буюрдилар. Улар шаҳримиздаги 17-мактабда илиқ кутиб олиндилар. Мазкур билим даргоҳи инглиз тили чуқур ўрганиладиган мактаб бўлгани учун ҳам ёш дўстларнинг қизғин суҳбатлари шу тилда бўлди.

Энди мазкур мактаб ўқувчилари Америка сафарига тараддуд кўришмоқда. Улар Сиэтл шаҳрида бўлиб, тенгқурлари билан дийдор кўришадилар.

Озод АЛИМОВ.

ҒАЛАБА ЯҚИН ЭДИ

Футбол

Ишқибозларга маълумки, «Спартак» (Москва) жамоасининг кутилмаганда Япония сафарига жўнаши муносабати билан тўртинчи турдаги «Пахтакор» — «Спартак» беллашуви ўтказилмаганди. Катта футболни соғиниб қолган жумҳуриятимиз чарм тўп ишқибозлари ўтган жума куни Марказий «Пахтакор» ўйингоҳига умид билан келишди: балки бу гал ҳамшаҳарларимиз ғалаба қозонишар?

«Пахтакор»чилар майдонга ҳар сафаргидек ўзларининг кучли таркибларида тушдилар, меҳмонлар сафида эса энг сермаҳсул ҳужумчилардан Ю. Тишков йўқ эди. Ўйин ҳамшаҳарларимизнинг ҳужумлари билан бошланди. Командамизнинг аста-секин рисоладаги спорт формасига тушаётгани сезилиб турарди. Учрашувнинг бешинчи дақиқасида Оганесян бошлаган ҳужумни Р. Галиев ниҳоясига етказди. Жамоамиз яна 2 — 3 бор рақиблар дарвозаси олдида хавфли вазиятларни вужудга келтирган бўлсада биринчи бўлим 1:0 ҳисобида якунланди. Иккинчи бўлимда майдонда деярли тенг кураш борди, бироқ ҳимоячиларимизнинг тажрибаси етарли эмаслиги яна бир бор панд берди. 70 минутда иккинчи бўлимда майдонга тушган Юшков Перескоков билан яккама-якка чиқиб ҳисобни тенглаштирди. Ўйин охирларида кетма-кет уч футболчимиз қулай вазиятда бўлсаларда рақиб дарвозасини аниқ нишонга ололмадилар. Қизиқарли беллашув дуранг натижа билан тугаган бўлсада, командамиз ўйини тобора қовушиб бораётгани қувонарли ҳолдир.

Гулором Исмоилованинг номини Тошкент тўқимачилик комбинатнинг 1-филиали ишчи ва хизматчилари ҳурмат билан тилга олишади. Чунки у ўзига топширилган барча ишларни тез ва сифатли адо этиб келмоқда.

СУРАТДА: корхонанинг илғор ишчиси Гулором Исмоилова.

Касаба уюшмалари ҳаёти

ИШЧИЛАР ТАЛАБИ

Корхона ва ташкилотларда ҳар йили маъмурият билан ишчи-хизматчилар ўртасида жамоа шартномаси белгиланади. Лекин яқин-яқинларгача у номигагина тузилар, маъмурият қандай «амр» қилса, шундай ёзилар, ишчи-хизматчиларнинг хоҳиш-иродаси назарга олинмас эди.

Жамиятни қайта қуриш, демократиялаштириш муносабати билан кўп воқеликлар қатори бу тадбир ҳам мазмунан ўзгариб бормоқда. Жамоа шартномасини белгилаш йиғинларида оддий ишчилар ҳам маъмурият олдига ишлаб чиқариш, маданий-маиший ишлар бўйича дадил талаблар қўймоқдалар, йўл қўйилаётган камчиликларга нисбатан кескин эътирозлар билдирмоқдалар. Тошкент шаҳридаги «Орзу» чарм-атторлик ва спорт моллари ишлаб чиқариш бирлашмасида маъмурият билан шу корхона ишчилари ўртасида шартнома тузилди. Шу муносабат билан жамоатчи мухбиримиз корхона касаба уюшмаси қўмитасининг раиси К. Солиҳовга бир неча саволлар билан мурожаат этди.

— Комилжон ака, бирлашмада жамоа шартномаси юқори талаб даражасида тузилгани маълум. Бунга қандай эришилди? Бу тажриба ҳақида сўзлаб берсангиз.

— Бир нарсани таъкидлаб ўтиш керак: жамоа шартномаси маъмурият томонидан унинг раҳбари ва ишчи-хизматчилар номидан эса касаба уюшмаси қўмитаси раиси вакил бўлиб белгиланди. Демак йиллик шартномада ҳар бир меҳнаткашнинг ҳақ-ҳуқуқини ҳимоя қилиши, ишчи-хизматчиларнинг барча талаб-эҳтиёжларини эътиборга олиши керак. Шу мақсадда жамоа шартномаси тузишдан анча аввал цехлар, бўлинмаларда таклиф ва мулоҳазалар қутилари ташкил қилинди. Маълум муддат ўтгач, тушган таклифлар умумлаштирилди, сўнгра шу асосда жамоа шартномаси ишлаб чиқилди. Лойиҳа цехлар, участкаларда муҳокама қилиниб тўлдирилгач, маъмурият ва меҳнаткашлар ўртасида расмий йиғилиш ўтказилди.

Шуни қайд этиш лозимки, касаба уюшмаси қўмитаси ва унинг фаоллари катта ташкилий ишлар олиб бордилар. Ишчи ва хизматчиларнинг кенг оммаси билан мулоқот қилиниб, уларнинг фикр ва мулоҳазалари ўрганилди.

— Қабул қилинган жамоа шартномасида қандай қулайликлар, имтиёзлар, шарт-шароитлар белгиланди?

— Ҳужжатда кўп имтиёзлар кўзда тутилган. У корхона истиқболи, самарали иш унуми каби масалалар билан ҳам муштарак бўлиб кетиши керак. Корхонада ҳалол хизмат қилган кишиларни эъзозлаш, ёшларни улар мисолида тарбиялаш, пенсия ёшига етганларни ҳурмат билан ҳордиқ чиқаришга кузатишга қарор қилдик. Чунончи, ишчи корхонада 10 йил ишлаган бўлса — 300 сўм, 10 йилдан 20 йилгача меҳнат стажига эга бўлса 500 сўм, 25 ва ундан кўп йил ишлаганларга эса 1000 сўм пул мукофоти берилади. Агар ишчи ёки хизматчи илгари пенсияга чиқиб, 100 сўмдан кам нафақа олаётган бўлса, уларнинг пенсияларига яна 30 сўмдан қўшиб берилади.

Аввалги шартномаларда бўлганидек, бу галгисига ҳам дам олишни ташкил этиш бўйича қатор тадбирлар киритилган. Масалан, кўпчиликнинг истаги ҳисобга олиниб Хумсонда 100 ўринли дам олиш маскани ташкил этилди. Бу йил у тўла ишга тушади. Шу йилнинг ўзидаёқ мингдан кўп ишчи-хизматчи сўлим тоғ ён бағрида ҳордиқ чиқаради. Ёз фаслида эса бу даргоҳ оила билан дам олиш манзилгоҳига айланади.

Ҳар қандай касалликнинг олдини олиш мақсадида 15 нафардан иборат таниқли олим-шифокорлар билан битим тузишга келишиб олинди. Улар корхонамизга келиб ишчи-хизматчиларни тиббий кўрикдан ўтказишади. Бирлашмамизда асосан аёллар ишлашади. Шуни ҳисобга олиб, Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш вазирлиги педиатрия илмий-тадқиқот илмгоҳи билан ҳам битим туздик. Ўзимизда профилакторий бўлмаганлиги сабабли Ўзбекистон сув хўжалиги қурилиш ташкилоти билан келишиб, бу йилга улардан 40 ўринни сотиб олдик.

Булардан ташқари корхона ҳовлисида мева-сабзавот дўкони очилди. Келишувга мувофиқ шу ернинг ўзида Тошкент районидаги Ленин номли жамоа хўжалиги боднринг, помидор, сабзавотлар, кўкатлар билан савдо қила бошлайди.

Албатта бу ишлар осонликча бўлгани йўқ. Жамоа шартномасини тузишдан олдин, юқорида таъкидлаганимдек, таклиф ва мулоҳазалар атрофлича тўпланди. Улар ўрганиб чиқилди, жойларга бориб мулоқотлар олиб бордик. Шундан кейингина икки томонлама шартнома туздик.

Аввалги йили қабул қилинган шартномаларда уй-жой қурилиши ҳам кўзда тутилган эди. Ҳозир 40 хонадонли бино ва 21 турда хизмат кўрсатадиган маиший хизмат бўлинмаларига эга бўлган уй қурилмоқда. Мазкур шартномада ҳам бу масалаларга алоҳида ўрин берилди.

Жамоа шартномасида ишлаб чиқариш масалалари кенг ўрин тутади. Уларда асосан қулай, озода, механизациялашган ва автоматлашган иш жойларини барпо этишни таъминлаш кўзда тутилади. Масалан, 1-цех пресслаш бўлинмасида ишчилар 40 — 50 килограмм чарм ўрамларини ўзлари кўтариб иш дастгоҳига ўрнатадилар, текислайдилар. Ана шу жараён механизация гарданига юклатилиши талаби шартномага киритилди. Жомадон цехида картон билан сунъий чармни қўшиб қоқиш қўлда бажарилади. Мазкур жараённи ҳам техника зиммасига юклаш жамоа шартномасида кўзда тутилган.

— Булардан ташқари жамоа шартномасида бошқа кўпгина талаблар ҳам қўйилган. Бу албатта жуда яхши. Лекин уларнинг амалий ижроси қандай ташкил этиладими?

— Бу масаланинг энг муҳим томони. Жамоа шартномасининг қабул этилган ҳамма бандлари қандай бажарилаётгани касаба уюшмаси томонидан мунтазам назорат қилиб борилади. Иккинчидан, йил давомида камида икки маротаба корхона раҳбари ва касаба уюшмаси қўмитаси раисининг ҳисоботи тингланади. Касаба уюшмаси қўмитаси жамоа шартномаси мажбуриятларини бажаришга тўсқинлик қилаётган, унга бефарқ муносабатда бўлаётган, меҳнат қонунчилигини бузаётган шахсларни эгаллаб турган лавозимидан бўшатиш ёки тегишли жазо бериш юзасидан юқори ташкилот олдига талаблар қўяди.

Жамоа шартномаси катта кучга эга. Қайси касаба уюшмаси жамоа шартномасида қабул қилинган ҳамма банднинг бажарилишига эришса, ўша касаба уюшмаси меҳнаткашлар ҳақ-ҳуқуқларини энг кўп ҳимоя қилмоқда, дейиш мумкин.

Суҳбатдош Тошкент вилояти ва шаҳри касаба уюшмалари бирлашмаси кенгаши матбуот марказининг мудири

Будур ПЎЛАТОВ.

Янгиликлар, хушхабарлар

ТУХУМ ПЎЧОҒИДАН ...ПУЛ

Навоий паррандачилик фабрикасида қўшимча даромад олиш учун ана шундай операцияни ўзлаштирдилар. Корхонада талабга жавоб бермайдиган тухумларни қайта ишлаш йўлга қўйилган.

Илгари бундай тухумлар шунчаки ташлаб юборилларди. Энди эса махсус машина-ускуналар ёрдамида уларни қуритиб, тухум кукуни тайёрланмоқда. Тухум пўчоғи ҳам ташлаб юборилмаяпти. Ундан паррандалар емига қўшимча сифатида фойдаланилмоқда. Бу янгиликлар жорий этилиши натижасида фабрикада илгари чиқинди ҳисобланган нарсалар энди даромад келтирмоқда.

ЕМ-ХАШАК ТАЙЁРЛОВЧИЛАРНИНГ ИШЛАРИ ЖОЙИДА

Шовот районидаги «Партия XIX съезди» жамоа хўжалигининг деҳқонлари тер тўкиб меҳнат қилишди. Бу йил улар бутун райондаги барча хўжаликлар ҳаммаси бўлиб қанча йўнғичқа экишган бўлса, шунча беда экдилар. Экишнинг эрта ўтказилиши уларга шу мавсумнинг ўзидаёқ бу майдонлардан камида уч марта беда ўриб олиш имконини беради.

Фермани ем-хашак билан таъминлаш хўжаликда энг муҳим вазифалардан биридир. Бу ерда ем-хашак тайёрлаш жадал ривожланмоқда. Мана бу йил ҳам собиқ ташландиқ ерларга маккажўхори экишни мўлжаллашмоқда. Шу ернинг ўзида буғдой билан бир вақтда беда уруғи ҳам сепилди. Бунинг устига, экиш ишларини илгари бу хўжаликларда қўлланилган, лекин кейинчалик унутиб юборилган усулда ўтказишди. Унинг моҳияти шундаки, дон уруғлиги сарфининг бироз кўпайтирилиши натижасида ҳосил анча мўлроқ бўлади. Бу жамоа хўжалиги подасидаги жониворларни бутун йил давомида ем-хашак билан тўла-тўкис таъминлаш имконини беради.

ОҲ, ОТЛАРИМ, МЕНИНГ ОТЛАРИМ...

Қўшработ районидаги «Пангат» ижара хўжалиги наслчилик мақомига эга бўлди. Мана, бир неча йилдирки, бу ерда йилқичилик билан шуғулланишмоқда.

—Кейинги йилларда зотли отлар анча камайиб кетди, — дейди хўжалик бошқарувининг раиси Н. Маҳмудов. — Бу умуман йилқичиликнинг ривожланишига ҳам ўз таъсирини ўтказди.

Ваҳоланки, от қадим замонларданоқ деҳқонларнинг энг яқин ёрдамчиси ҳисобланарди, усиз миллий спорт ўйинларини тасаввур қилиб бўлмайди. Биз аҳволни тузатишга қарор қилдик ва яқинда зотли отлар сотиб олдик. Тоғли жойларда қорабайирларни кўпайтирамиз.

Бунинг учун хўжаликда база, тажрибали йилқичилар бор. Бу атрофда яхши от сотиб олишни истовчилар ҳам бор. Яқин йиллар ичида хўжалик ходимлари ўз юртдошларининг талабларини тўла қондириб, отларни Самарқанд вилоятидан ташқарига ҳам жўната бошлаш ниятидалар.

ҲУҚУҚЛАР ВА ВАКОЛАТЛАР

Маҳаллий ўз-ўзини бошқаришнинг қонуний асослари

Давлатимизнинг иқтисодий ва сиёсий инқирозга олиб келган маъмурий-буйруқбозлик бошқаруви таркибидан демократик марказлашувдан холи бўлган усулга ўтиши—ўз-ўзини бошқарувчи жамиятнинг шакллана боришига йўл очади. Узоқ йиллар мобайнида демократия ва марказлаштириш «бошқарувчилар» ва «бошқарилувчилар», яъни иттифоқдош жумҳурият мустақиллиги ва иттифоқ мустақиллиги ўртасидаги муносабат каби муаммоларни назарий жиҳатдан қайта англашни талаб қилувчи ғоялар етарлича баҳоланмади.

Бизнинг жамиятимизда юз бераётган янгиланиш жараёнлари жумҳуриятлар, мухториятлар ва маҳаллий ҳудудларнинг мустақиллиги ўз-ўзини бошқаришни халқчил шаклларда такомиллаштириш муаммоларини ҳал этишни давлатчилигимизнинг пировард вазифаси қилиб қўйди.

1990 йил 9 апрелда СССР Олий Кенгаши «СССРда маҳаллий ўз-ўзини бошқариш ва маҳаллий хўжалик юритишнинг умумий асослари тўғрисида» қонун қабул қилди. Бу билан халқ депутатларининг маҳаллий Советлари улар бирлаштирган ҳудудларида тўла ҳокимият билан таъминланиши йўлида муҳим қадам ташланди. Ушбу қонун маҳаллий ҳудудлардаги мустақилликни такомиллаштириш билан боғлиқ барча иқтисодий, ҳуқуқий, молиявий, ташкилий ва бошқа муаммоларни ҳал этиб берганча йўқ. Чунки, умумиттифоқ Олий қонун чиқарувчи органи олдига бундай вазифа қўйилмаган ҳам эди. Зеро, иттифоқдош жумҳуриятлар кўп ҳолларда бундай масалаларни ўз миллий, тарихий, иқтисодий хусусиятларини ҳисобга олган ҳолда ўзлари ҳал этишлари лозим.

Маҳаллий ўз-ўзини бошқаришни ривожлантириш энг аввало жойлардаги бошқарув тармоғининг асосий бўғини ҳисобланган халқ депутатлари маҳаллий Советларининг ваколатлари масаласига янгича ёндошувни назарда тутади. Авваллари маҳаллий Советларнинг мавқеини ошириш зарурлиги борасида жуда кўп сўз юритилар, маҳаллий муаммоларни ҳал этишда уларнинг тўла ҳокимлигини қайд этилган турли-туман қарорлар қабул қилинарди. Аммо халқ депутатлари Советларининг қуйи бўғинлари — умуман ҳуқуқсиз ҳолатда қолаверарди ва уларнинг ҳудудида жойлашган, бироқ бевосита юқори органларга бўйсунувчи корхона ва хўжалик ташкилотлари улар билан ҳисоблашмас эди. Чунки давлат ҳокимияти бошқарувчининг юқори органлари уларга тазйиқ ўтказарди. Қолаверса, маҳаллий Советлар моддий-молиявий маблағ билан мустаҳкамланмаган эди.

«СССРда маҳаллий ўз-ўзини бошқариш ва маҳаллий хўжалик юритишнинг умумий асослари тўғрисида»ги қонун юқори органларнинг маҳаллий бюджетларни ишлаб чиқариш, тасдиқлаш ва ижро этиш жараёнига аралашувини тақиқлайди. Халқ депутатлари маҳаллий Советларининг бюджетларни ишлаб чиқиш ва тасдиқлашдаги мустақиллиги эса бир қатор омиллар билан таъминланади.

Қонунда белгиланишича, маҳаллий бюджетларнинг энг қуйи миқдорлари ҳар бир киши учун бюджет таъминоти нормативлари асосида аниқланади. Бу бизнинг қонунчилигимиздаги янгиликдир. Нормативлар иттифоқдош ва мухтор жумҳуриятлар томонидан белгиланади. Маҳаллий бюджетларнинг даромад қисмини ташкил этувчи манбалар доираси эса сезиларли даражада кенгайтирилди. Қонунда маҳаллий бюджетларга тўлалигича келиб тушадиган даромадлар доираси аниқ кўрсатилган бўлиб, айни пайтда иттифоқдош ва мухтор жумҳуриятлар бу соҳада мустақил иш юрита оладилар. Маҳаллий бюджетларга табиий ресурслар учун тўловлардан, оборот солиғидан ажратмалар, шунингдек, иттифоқдош ва мухтор жумҳуриятлар қонунлари билан ўрнатилиши мумкин бўлган бошқа даромадлардан ажратмалар келиб тушади. Шуниси муҳимки, эндиликда бу ажратмалар барқарор узоқ муддатли нормативлар бўйича тўлаб борилади. Халқ депутатлари маҳаллий Советлари ўз молия базасини бюджетдан ташқари фондлар, шунингдек валюта фондлари ташкил этиш ҳам кўпроқ ҳуқуқларга эга бўлдилар. Бунинг учун эса корхона ва ташкилотларнинг хорижий ширкатлар билан бўлган алоқаларини ривожлантириш зарур. Демак, халқ депутатлари маҳаллий Советлари фаолиятида янги йўналиш — ташқи иқтисодий алоқаларни ривожлантириш имконияти пайдо бўлади. Шу тариқа бу соҳада малакали мутахассисларга эҳтиёж туғилади. Ҳамда маҳаллий бошқарув органларининг хўжалик юритишдаги ишбилармонлиги ва ташаббускорлиги катта аҳамият касб этади.

Халқ депутатлари маҳаллий Кенгашларининг ушбу Кенгаш ҳудудида жойлашган, лекин маҳаллий хўжалик таркибига кирмайдиган корхона, ташкилот ва муассасалар билан ўзаро муносабати масалалари ҳам янада изчил қонуний тартибга солинишни тақозо этади. Иттифоқ қонунида белгиланишича, маҳаллий ўз-ўзини бошқарув органларининг бундай субъектлар билан хўжалик муносабатлари солиқлар ҳамда шартномалар асосида юритилади. Қонунда мулкдорнинг розилиги билан коммунал мулк таркибига кирмайдиган, аммо фаолияти аҳолига хизмат кўрсатиш билан боғлиқ бўлган корхона, муассаса, ташкилотларни маҳаллий хўжалик таркибига киритиш имконияти ҳам кўзда тутилган. Бу объектларнинг маҳаллий хўжалик таркибига киритилиши уларга маҳаллий Кенгаш ҳудудидаги ер, сув ва бошқа табиий ресурслардан, маҳаллий фонднинг моддий-техника таъминотидан имтиёзли фойдаланиш ҳуқуқини бериш имкониятидан бошқа яна қандай имтиёзлар бера олади? Бу ҳолатда халқ депутатлари маҳаллий Кенгашлари ушбу корхоналарга нисбатан қандай ваколатларни амалга ошира олади?

Муаммони халқ депутатлари маҳаллий Кенгашларининг ҳудудида жойлашган корхоналар билан ҳудуднинг кенг миқёсда ривожланишини таъминлаш юзасидан келиб чиқадиган масалалар бир мунча мураккаб кечади. Чунки бу фаолиятни маҳаллий Кенгашлар маҳаллий бюджет ҳисобидан амалга оширишлари зарур. Ваҳоланки, бу ишда маҳаллий хўжаликка кирмайдиган, лекин ушбу Кенгаш ҳудудида фаолият кўрсатувчи корхоналарнинг масалан, Чкалов номидаги авиасозлик корхонаси роли қандай? СССРда корхоналар тўғрисидаги қонуннинг 36-моддасида бу фаолиятда корхонанинг эркин, шартнома асосида иштирок этиши белгилаб берилган. Табиийки, корхоналар ва ташкилотлар билан иқтисодий муносабатларни йўлга қўйиш учун халқ депутатлари маҳаллий корхоналари шартномалар бўйича ҳуқуқий хизматнинг ёрдамига муҳтождирлар. Энди Кенгашлар ижтимоий-иқтисодий тараққиётни режалаштиришда янгича ёндошувни қўллашлари лозим бўлади. Маҳаллий Кенгашларнинг бу соҳадаги ваколатларига келганда, шуни таъкидлаш лозимки, «СССРда маҳаллий ўз-ўзини бошқариш ва маҳаллий хўжалик юритишнинг умумий асослари тўғрисида»ги СССР қонуни маҳаллий Кенгашларнинг ўз ҳудуди бўйича якуний молиявий ҳисоб-китобларни тузиш чоғида тегишли корхона, ташкилот ва муассасалардан маълумотларни олиш ҳуқуқинигина мустаҳкамлаган холос.

Бошқа ҳолларда-чи? Иттифоқ қонунида маромига етказилмаган бу масала ҳам жумҳурият қонунчилиги билан ҳал этилиши зарур.

Маҳаллий ўз-ўзини бошқаришни такомиллаштириш билан боғлиқ бўлган жумҳурият қонунчилигини ишлаб чиқиш жараёнида албатта юзага чиқадиган муаммолардан бири — турли даражадаги халқ депутатлари Кенгашларининг ваколатларини чегаралаш механизми бўлади. Маҳаллий Кенгашлар ҳақидаги мавжуд қонунчиликнинг камчиликларидан бири — турли поғонадаги давлат ҳокимияти ва бошқаруви маҳаллий органлари биргаликдаги ваколатларининг кенг доирада ўрнатилганлиги, шунингдек улар ўртасида вазифаларнинг аниқ чегараланмаганлигидир.

Биз фикр юритаётган қонун кўрсатишича, турли поғонадаги халқ депутатлари маҳаллий Кенгашлари ўртасида уларнинг ваколатларини ўзгартириш масалалари бўйича келиб чиқадиган қарама-қаршиликлар иттифоқдош ва мухтор жумҳуриятлар қонунларида белгиланган тартибда кўриб чиқилиши ва ҳал этилиши лозим. Бинобарин, бу низоларда жумҳурият Олий Кенгаши ҳакам мавқеига эга бўлиши керак. Бироқ бундай низоларни ҳакамлик тартибида кўриб чиқиш ва ҳал этиш имконияти ҳам мавжуд.

Халқ депутатлари маҳаллий Кенгашларининг шаклланиши ва фаолияти борасида амалга оширилаётган қайта қуриш халқ депутатлари Кенгашлари ва уларнинг ижро этувчи ҳамда фармойиш берувчи органлари ўртасидаги ўзаро муносабатларнинг хусусиятини тубдан ўзгартириб юборди. Лекин ҳал этилмаган муаммолар ҳали анчагина. Жумладан, жумҳурият қонунчилигида Кенгашнинг ва ижроқўмнинг вазифа ҳамда ваколатлари аниқ ажратиб қўйилиши зарур. Маҳаллий Кенгашлар ҳақидаги қонунларда ижроия қўмитанинг ваколатлари доирасини белгилаш зарур ва қонунчиликда мавжуд муайян қоидалар билан чекланиб қолмаслик лозим. Чунончи, шу кунгача Кенгаш томонидан фақаттина сессияларда ҳал этилиши лозим бўлган масалалардан ташқари ушбу Кенгашнинг ваколати доирасидаги барча масалаларни кўриб, ҳал этишга ҳақли ҳисобланади. Шунингдек, маҳаллий Кенгашлар раёсати ваколат доираси аниқ белгилаб берилмаган. Бугун бу муаммоларни ҳал этиш зарур.

«СССРда маҳаллий ўз-ўзини бошқариш ва маҳаллий хўжалик юритишнинг умумий асослари тўғрисидаги» қонун халқ депутатлари маҳаллий Кенгашларининг ижро этувчи ва фармойиш берувчи органларининг уларни ташкил этган Кенгашларгагина бўйсунишини кўрсатиб берди. Демак, ҳозиргача ижро этувчи ва фармойиш берувчи органлар фаолиятининг асоси бўлиб ҳисобланган икки томонлама бўйсуниш принципи ўз аҳамиятини йўқотди. Бироқ, бу қоида жумҳурият қонунчилиги томонидан янада аниқлаштирилиши лозим.

Шу ўринда бир ҳақли савол туғилади: «СССРда маҳаллий ўз-ўзини бошқариш ва маҳаллий хўжалик юритишнинг умумий асослари тўғрисида»ги СССР қонунининг ижро этувчи ва фармойиш берувчи органларининг уларни ташкил этган Советларгагина бўйсуниши белгиланган 6-моддасини қандай тушуниш лозим? Жумҳурият қонунчилиги Иттифоқ қонунининг бу қоидасини аниқлаштириши зарурлиги шубҳасиздир.

Маҳаллий ўз-ўзини бошқаришга ўтишни вақтинчалик тадбир деб талқин қилиш мумкин эмас. Маҳаллий ўз-ўзини бошқариш ҳақида жумҳурият қонунларининг, шунингдек маҳаллий Кенгашлар ҳақидаги янги қонунчиликнинг қабул қилиниши бу жараённинг ривожланиши учун ҳуқуқий асоснигина ташкил қилади. Таркибига асосий бўғин сифатида фақатгина Кенгашлар эмас, балки мавзе, турар жой умумлашмалари ва ҳоказоларнинг ўз-ўзини бошқариш қўмиталари ва кенгашлари каби янги шаклдаги жамоатчилик ташкилотлари ҳам кирувчи маҳаллий ўз-ўзини бошқариш тармоғини ҳам бошқариш зарурдир. Бир қатор минтақаларда янги ҳудудий ўз-ўзини бошқариш жамоатчилик органлари фаолиятининг ижобий тажрибасидан фойдаланиш ҳам фойдадан холи эмас, албатта.

Масалан, Москва шаҳрида ушбу ўз-ўзини бошқариш органлари тўғрисида намунавий Низом қабул қилинди. Улар ўз моддий-молиявий манбаига эга бўлиш, хўжалик фаолияти билан шуғулланиш, юридик шахс ҳуқуқини олиш каби имкониятлардан фойдаланмоқдалар. Ўйлаймизки, маҳаллий ўз-ўзини бошқариш ҳақидаги жумҳурият қонуни ўз-ўзини бошқаришнинг ҳудудий жамоат органлари ҳамда уларнинг асосий ваколатларига эга бўлиши лозим. Шунингдек, халқ депутатлари маҳаллий Кенгашларининг жумҳурият қонунчилигига асосланган ҳолда ушбу органлар тўғрисидаги Низомларни тасдиқлаш ҳуқуқини мустаҳкамлаш зарур. Бу органларнинг ваколатлари маҳаллий Кенгашларнинг ўзларига боғлиқ бўлади, зеро СССР қонунига мувофиқ маҳаллий Кенгашлар ўз ваколатларининг бир қисмини ўз-ўзини бошқаришнинг ҳудудий жамоат органларига бериш ҳуқуқига эга. Маҳаллий ўз-ўзини бошқариш тўғрисидаги жумҳурият қонунларининг қабул қилиниши бозор иқтисодиётига ўтишни ҳисобга олган ҳолда амалга оширилиши лозим. Бу тадбирлар асло кечиктирилмаслиги лозим, зеро маҳаллий ташкилотлар ўз фаолиятининг янги қонуний асосланишига муҳтождир.

Омонулла МУҲАММАДЖОНОВ,

ҳуқуқшунослик фанлари номзоди.

Техника тараққиёти йўлидан

Изланишнинг мантиқий хотимаси

«Тошкент трактор заводи» ишлаб чиқариш бирлашмасида маҳсулот турли-туманлигига алоҳида эътибор берилади. Шу асонда машинасозлар конвейеридан чиқаётган трактор ва тиркамаларнинг замон талабига мос янги нусхалари киши диққатини ўзига жалб қилмай қўймайди. Ана шу янги техника турларининг ижодкори — бош технолог бўлими бирлашманинг ўзига хос «мияси» ҳисобланади. Айнан шу ерда янги трактор ва тиркамаларнинг деталлари, бўғим қисмлари ишлаб чиқарилади, технологик ҳужжатлари битилади. Хўш, бўлимда қандай янгиликлар бор? Ўқувчиларни, хусусан мутахассислар эътиборини ўзига тортувчи бирор гап борми? Шундай саволлар билан бош технолог бўлимининг етакчи муҳандис-технологи Акром Жавгашевга мурожаат қилдик.

— Ўтган йилнинг ноябридан бошлаб, — дейди Акром Жавгашев, — рамасиз трактор ишлаб чиқариш борасидаги ишларни йўлга қўйдик. Бу турдаги трактор қуйидаги афзалликларга эга: биринчидан, унинг материал сиғими камайиб бор-йўғи 29 килограммни ташкил этади. Иккинчидан эса бирлашманинг 16-цехида бир турдаги рама ишлаб чиқарилиши тўхтатилади ва натижада жамоа асосий эътиборни бош маҳсулот — кабина ишлаб чиқаришга қаратади.

Ўтган йил ноябридан бошлаб юқоридаги масала бўйича бир қатор ишлар амалга оширилди. 60 технологик жараён, 35 қолип, 84 мослама турлари ишлаб чиқилди. Улар бирлашма асбобсозлик бўлими орқали бевосита ишлаб чиқариш учун цехларга топширилди.

Янги техника мосламаларини яратиш бир неча босқичдан иборат бўлади. Бу сермашаққат жараённинг дастлабки босқичида технологик жараёнларнинг, ускуна — мосламаларнинг техника ҳужжатлари ишлаб чиқилди. Январь ойидан бошлаб занжирнинг масъулиятли иккинчи босқичи — қоғоздаги лойиҳаларни ишлаб чиқариш шароитида бунёд этиш амалга оширилди. Бирлашманинг 16, 24, 26, 19-цехларида қолиплар, мосламалар тайёрланади, синовдан ўтказилади, зарур деталь ва бўғим қисмлар ишлаб чиқарилади ҳамда улар асосида рамасиз трактор йиғилади. Дарвоқе, ўтган йил сентябрь, октябрь ойларида бўлимимиз 19-цех билан ҳамкорликда рамасиз тракторнинг дастлабки намунасини тайёрлади. Фурсатдан фойдаланиб, ишлаб чиқаришга жорий этила бошлаган бурама таянч мосламаси ҳақида ҳам тўхталмоқчиман. Анъанавий таъминотчимиз — Владимир трактор заводи рул колонкасини етказиб беришдан бош тортди ва натижада 1990 йил IV кварталидан бошлаб унинг ўрнига бурама-таянч мосламали трактор ишлаб чиқариши йўлга қўйилди.

Бурунги рул колонкаси ўрнини, эндиликда бурилиш айланаси ва икки цилиндрдан иборат брус эгаллайди. Бурама-таянч мосламасини ўрнатиш ўз навбатида 10 та янги ўтказгич қувур яратишни, олдинги кўприкнинг янги турини ўрнатишни ва бу кўприкни рул бошқарувчининг гидросистемасига уланишини тақозо этади. Ушбу технологик ўзгариш муайян тайёргарлик асосида йўлга қўйилди. Яъни олдинига бурама — таянч мосламали тракторнинг бешта намунаси тайёрланди, сўнгра эса иш мантиқий хотимасига етгач, кенг миқёсда жорий этилди.

Ҳар қандай ишлаб чиқаришда бўлгани каби, бизда ҳам ишчилар технологик жараёндаги ўзгаришларни ортиқча хурсандчиликсиз қабул қилишди. Бу тушунарли ҳол, албатта. Лекин шунга қарамай, қийин вазиятда янги техника турлари ишлаб чиқаришдаги бош масъулиятни ўз гарданларига олган бирлашмамизнинг 7 ва 19-цех жамоаларини алоҳида қайд этиб ўтиш лозим.

Толиб НУРМУҲАМЕДОВ,

«Ишчи овози» кўпнусхали рўзномасининг ходими.

Тошкент асбобсозлик заводида қўли гул ишчилар кўп. Улар ичида Зайнаб Азизова алоҳида ўрин тутади. Чунки, бу онахон ишчи қарийб 23 йилдан бери ўз касбини ардоқлаб келмоқда.

СУРАТДА: корхонанинг илғор ишчиси Зайнаб Азизова.

Тўлқин Каримов суратлари.

АДАБИЁТ ва САНЪАТ

Назм дафтаридан

Устоз ва шогирд

Эшик чертилди-да, бир оз сурилиб,
Аста мўралади нуроний инсон.
Ижроқўм раиси вазмин бурилиб
Кўрдию, хизматга шай турди шу он.
— Фозилжон, саломат бормисиз, укам!!
Муаллим ичкари одим ташлади.
Ёш бошлиқ кўришди қўл қисиб маҳкам,
Домласин авайлаб тўрга бошлади.
— Келинг, тақсир, бўлсин ишлар илгари,
Катта уй-жой тиклаб ётган эмишсиз!
Излаб юрибсизми тўсин, ғишт, хари!
Қийнаб қўйибди-да, сизни ўғил-қиз!!
Аммо замон ҳозир, биласиз, нотинч...
Майли, хафа бўлманг, чора топилар.
Пишиқ ғишт бўлмаса ишлатилар синч,
Қишга қолиб кетмас, том ҳам ёпилар...
Муаллим шогирдга тикилди ҳайрон,
Юз ёш қаригандек бўлди, чамаси.
Оёқ-қўл бўшашди, қуриди дармон,
Не дейишни билмас, «Бу гап нимаси!!
Севимли шогирдим меҳрини қўмсаб
Келсам-у, тамъа деб тушунди... нодон!»
Шиширтирар баъзи кимсани мансаб,
Устоз хомуш қайтди, бўлмади шодон.
Ёш бошлиқ ўйларди: «Довдир бечора,
Кўнгли режаларга тўла, албатта.
Обрў-салобатим босиб, начора,
Бизга айтар гапин унутди, ҳатто!..»

Осойишта кун

Туғилгандан бери тиним йўқ,
Кўнглим сира бўла олмас тўқ,
Юрак қурғур гўё қаро тун,
Келгай қачон осойишта кун!!
Оз-мозгина ором топилмас,
Депсинаман: «Жонга тегди, бас!..»
Назаримда, ҳаммаёқ тўтун,
Келгай қачон осойишта кун!!
Хориб-толиб қайтганда уйга;
Бола-чақа солса не куйга,
Умрдошга дейман: «Ҳой хотин,
Келгай қачон осойишта кун!!»
Улғайишар ўғил-қизлар ҳам,
Етишмайди дам у, дам бу кам,
Қолмабди-ку, ҳатто бир кафт ун,
Келгай қачон осойишта кун!!
«Полапон»лар парвоз этдилар,
Жой-жойига учиб кетдилар,
«Кеча эди бағримиз бутун!...
Келгай қачон осойишта кун!!»
Узун тунлар уйқудан безиб,
Не жойларни хаёлан кезиб...
Пайдо бўлди яна бир тугун,
Келгай қачон осойишта кун!!
Умр экан ғанимат, билдим;
Сал нарсадан нега зорландим!
Кундуз ўтиб, етибди-ку тун!
Келмай турсин «осойишта кун»

Асад АСИЛ.

ХАЙРЛИ ТАДБИР

БУНДАН роппа-роса йигирма йил муқаддам Ўрта Осиё ва Қозоғистон мусиқачиларининг тўртинчи танлови бўлиб ўтган эди. Аммо маълум сабабларга кўра нуфузли бу ижодий кўрик негадир узоқ вақт ўтказилмади.

Ушбу минтақа жумҳуриятлари ўртасида маданий алоқаларни кучайтиришга қаратилган ўзаро шартнома имзолангандан сўнг хайрли ишга яна кенг йўл очилди. Бу жумҳуриятлар мусиқа санъати усталари яна учрашиб, ижрочилик маҳоратларини намоён этишга киришдилар. Бу сафарги бешинчи танловда қатнашиш учун торли-камонли мусиқа чолғу асбоблари ижрочилари яқинда Тошкентда тўпландилар.

Истеъдодли чолғучиларнинг чиқишлари катта мусиқа байрамига айланиб кетди. Ижодий имтиҳон уч босқичидан муваффақиятли ўтиб, мазкур мусобақанинг ғолиби ва совриндори бўлган моҳир созандалар сўнгги кўрикда яна фаоллик кўрсатдилар. Танлов ғолиблари орасида Тошкент давлат консерваториясининг истеъдодли талабаларидан И. Аҳмедова, Е. Железина, А. Шарипов, Г. Бигашев, Б. Сураев, Ф. Зокирова ва бошқалар бор. Успенский номидаги жумҳурият мусиқа мактаб-интернатининг истеъдодли скрипкачиси М. Кибардин ҳам ўз иқтидорини зўр маҳорат билан намойиш қилди.

Акбар АЛИЕВ.

«Наврўз» кўргазмасида

РУҲИНГ ЕНГИЛ ТОРТАДИ

ЎЗБЕКИСТОН Рассомлар уюшмаси биносида очилган «Наврўз» кўргазмасида «Бойчечак» деб номланган болалар тасвирий санъат студияси ижодкорларининг ҳам ишлари намойиш этилаётир. Уч ёшдан ўн беш ёшгача бўлган элликка яқин турли миллат болаларининг расм ва ҳайкалчалари санъат мухлисларида катта қизиқиш уйғотмоқда.

Кўргазмани Ўзбекистон ССР халқ рассоми, профессор Чингиз Аҳмаров билан биргаликда томоша қилар эканман, баҳордек беғубор тасвирларга қараб:

— Томоша қилган саринг руҳинг енгил тортади.. Ичичдан севиниб, гоҳ куласан, гоҳ эса табассум қиласан. Болаларнинг ўзи баҳор, ўзи гул, ўзи бойчечак, — деб қўйдилар яхши кайфиятда саксонинчи баҳорни кутиб олаётган Чингиз ака.

Болаларни қизиқтирган ёрқин ранглар эканлигини пайқадим. Ҳар бир тасвирда софдиллик, ростгўйлик, Ватанга, табиатга, шу кунги ҳаёт ва одамларга меҳр-муҳаббат, ҳиссиётлар қуёшдек жилваланиб турибди. Болалар ишини бир эмас, бир неча марта кўргинг келади. Чингиз ака айтмоқчи, болалар ижоди завқли. Баъзиларда қобилият рассомликда сезилаётган бўлса, кимдадир ҳайкалтарошликда кўринаяпти. Масалан, тўққиз ёшли Наргиза Сатторованинг «Масхарабоз», ўн бир ёшли Ҳилола Турсунназарованинг «Гуллаётган икки дарахт», ўн икки ёшлилар — Ҳусан Юсуповнинг «Тошкент соати», Асал Алихўжаеванинг «Гулдаста», уч ёшли корейс қизалоғи Катя Лининг «Аёл киши сурати», ўн тўрт ёшли Женя Кузнецовнинг «Кема ва қушлар» каби расмлари ўзининг беғуборлиги ва ёрқин жилолари билан эътиборимизни тортди. Мўйқаламда жонланган қизил, зарҳал, ҳаворанг, кўм-кўк нурафшон ранглардаги манзара, натюрморт, картина ва портрет расмлар мисоли санъат гулшани, табиатнинг бегард кўринишларини эслатади.

Энди, ҳайкалтарошликка тўхталсак, бу расмлар чизишга нисбатан анча оғир, мураккаб санъат. Ҳайкалтарош расм ҳам чизади. У шундай қилса, ҳақиқий тасвирлар ярата олади. Ҳайкал ва ҳайкалчаларни юмшоқ ва қаттиқ материаллардан ясаш учун кишида сабр-тоқат, қизиқиш бўлиши керак. Ҳайкалтарошлик устахонаси, тўгаракларда бўлганимда ана шу жараённи кўрган эдим.

«Бойчечак» кўргазмасида ҳайкалтарошликка ҳавас билан ёндошган болалар ижодидан хурсанд бўлдик. Эндигина еттинчи баҳорни кутиб олган Ася Головановананинг «Устунлар», ўн ёшли Татьяна Воробьеванинг «Шағам чироқ тагликлари», ўн уч ёшли Комила Зиёеванинг «Балиқ», етти ёшли Индира Зиёеванинг «Ўқиётган одам», Анора Ғофурованинг «Капалак» бўртма тасвири, ўн беш ёшга чиқаётган Шоира Рўзибоеванинг чиннида акс эттирилган «Эчки», «Сигир» ва бошқа ҳайкалтарошликка оид тасвирларини узоқ томоша қилиб, уларнинг ишларида айнан ўхшашликдан кўра, санъаткорона дид борлигидан мамнун бўлдик.

Ҳайкалтарошлик студиясини жамоатчилик асосида ташкил этган, болалар ижодига раҳбарлик қилаётган истеъдодли ҳайкалтарош, республикада хизмат кўрсатган санъат арбоби Дамир Рўзибоев қуйидагиларни ҳикоя қилиб берди:

— Қизим Шоира биринчи синфга қатнарди. Гоҳ расм чизиб, гоҳ эса лойимдан олиб ҳайкалчалар ясаб, машқ қилиб, анча қўли келиб қолганди. Синф раҳбари Людмила Васильевна Поликарпова машқларидан хабардор экан. Бир куни мени чақиртириб:

— Сиз ҳайкалтарошсиз, ҳайкал қандай яратилиши ҳақида болаларга ўргатсангиз, — деди.

Ўттиздан ошиқ жажжи ўқувчи менга ҳайрат билан қараб ўтиришарди. Мен рози бўлдим. Мақсадим мурғак қалбларни санъатга қизиқтириш эди. Лой ҳам келтирилибди. Пухта ўйлаб, лойни болаларга тақсимлаб чиқдим. Ҳайкал қандай яратилишини бирма-бир ўргата бошларканман, ўқувчилар ўзларича турли тасвирлар билан банд бўлишарди. Оз бўлсада ҳайкалтарошликка ихлосманд ўқувчилар топилганидан дилим чироқдек ёришиб кетди. Студия очиш жудаям зарур эканлиги ҳақида ўйладим. 1984 йилнинг ўзидаёқ ижодхонамга санъатга хоҳиши борларни таклиф эта бошладим. Эндигина эсини танийтган бўлса бас, ёшларини суриштиргим келмади. Биринчи бўлиб, Шоиранинг тенгқурлари келишди. Улар менсиз ҳам студия очганимни хабар қилишгач, кўп ўтмай ота-оналар болаларини эргаштириб севинч билан келиб: «Умрингиздан барака топинг, боламизга расм чизиш, ҳайкаллар ясашни ўргатсангиз», — дейишарди. Санъатга ихлос қўйишган экан, қувонганимдан руҳим тетик тортарди.

Ҳа, куюнчак устознинг гапларида жон бор. Унинг ижодхонасида бўлганимда ўзбек болалари онда-сонда кўринишарди. Дамир ака болаларнинг қай миллат бўлишидан қатъи назар, яхши кўриши, худди ўз фарзандидек севиб, борини аямаслиги, тил топиб гаплашиши, доим келажагини ўйлаб билганларини ўргатиши менга жуда ёқди.

Олам-олам таассуротлар олиб қайтишимда Дамир Рўзибоевдан:

— Студия ишлари ижодингизга халал бермайдими? — деб сўрадим

— Асло. Болалар билан яйраб ижод қилаяпман, — очиқ чеҳра билан жавоб берди куюнчак устоз.

Маҳмуд АҲМЕДОВ,
Ўзбекистон ССР Давлат санъат музейининг катта илмий ходими.

Қалбларга завқ, кўнгилларга ажиб ҳис-туйғулар улашувчи лаҳзалар.

Тўлқин Каримов суратлари.

ОХИРИГА ЕТМАГАН ТУН

Ҳикоя

ҚУЁШ нурлари кам тушадиган ҳужра илк ёзнинг иссиқ кунларида оромбахш туюлса-да, зах ҳидига чидаб бўлмайди. Ҳужранинг бир чеккасига қалин кўрпача солинган, қоқсуяк қўлларини бемажол икки ёнга ташлаб ётган хаста чол шифтга қараб ётар эди. У икки йилдан бери ўрнидан турмас — икки йилдан бери ажалини кутарди. Гоҳи ҳеч ким йўқ пайтда аламзада бўлиб пичирлаб қоларди: «Ў, Садир, қачонгача ортиқча юк бўлиб ётасан! Овқатингниям чайнаб беришса, ҳожатинггаям чиқолмай кўрпа-тўшакка михланган бўлсанг...» Қари одамга тез билинар экан: оиладагиларни ҳам узоқ куттириб қўйди чоғи... Унга қолсаку, ҳозироқ омонатини топширар эди, афсус, тақдири ўз қўлида эмас...

Садир чол ҳар галгидай хаёллар билан бўлиб, ўғли Асрорнинг хотини бир коса овқат олиб кирганини ҳам сезмади. Келин овқатини доим ёзиғлиқ турадиган эски дастурхон устига қўйиб: «Манг, енг!..» деганидан сўнггина ўзига келди, келинга эзилиб қаради:

— Раҳмат, эна қизим...

— Ҳим... — иддао қилди келин чиқиб кета туриб, кейин қайнотасини эшитмайди деб ўйлаб, қўшиб қўйди:

— Шу овқатни тирик мурдага бергандан кўра итга берсанг фойда топасан...

Охирги вақтларда Садир чолнинг қулоғи оғирлашган эса-да, эшитди. Нима қилсин! Биринчи мартами! Бу гапларга кўникиб қолган, лекин бир неча ой олдингиси...

... Ҳаво дим эди. Садир чол ётган ҳужра тандирдай қизиди. У ҳаво эмас, олов ютгандай бўлаверди. Тоза ҳавода, дарахтнинг соясида ётмоқчи бўлди. Сўнг катта набирасини чақириб олиб:

— Воҳиджон, болам, ташқарига олиб чиқсанг, бу ерда мазам бўлмаяпти, — деди.

Худо набирадан қисмаган. Тўрттабешта бўлишиб Садир чолни кўрпаси билан бирга кўтаришиб, катта олма дарахти тагига олиб боришди.

Қанча вақт ўтганини Садир чол билмайди, бир пайт ҳовлига шошганча Асрор кириб келди. Отасига кўзи тушмадими, ҳовлининг бир бурчагида кир юваётган хотинини тезлади:

— Ҳув, йиғиштир кир-пирингни... Тез овқатга унна. Хўжайинни меҳмонга чақирганман. Ҳаш-паш дегунча кеп қолади.

Хотинининг қўлидан совун тушиб кетди.

— Вой, ўлмасам... Ҳа, нима гап? Нимага дабдурустдан!

— Ҳе, ишинг бўлмасин... Хўжайинни ёғлаб турмасанг бўладими! — Асрор шундай деб уйга кирмоқчи эди ҳамки, отасига кўзи тушди. Лаблари бўзарди. Ўнг кўзи учиб-учиб тушди. Хўжайинининг «нозик» кўзлари бу чолга тушса, кўпдан бери шама қилаётган мансабни ҳам бермай қўядигандай туюлди. Нимага шу хаёлга борди, ўзи ҳам тушуниб етолмади.

— Воҳид, ў-ўв, Воҳид, қайда қолдинг, дардисар!..

Воҳид шошиб-пишиб отасининг олдига келди.

— Лаббай, ота...

— Буни ким бу ерга олиб чиқди! — Асрор тутоқиб қўлининг учи билан отасини кўрсатди. — Сендан сўраяпман, ким олиб чиқди!..

— М-мен... ўзи сўровди... — деди нафаси ичига тушиб кетган Воҳид.

— Шундай де... Обчиқ деса, обчиқавердингми, галварс! — деди Асрор ўғлининг бўйнига бир тушириб. — Бор, тез ичкарига киритинглар...

Набиралари Садир чолни ярим судраб, ярим кўтариб ҳужрасига олиб бориб ташлашди. Унинг аъзои бадани зирқираб оғриди. Узоқ вақт ҳеч нарсага тушунмай гарангсиб ётди. Қалтироқ тутди. Йиғлайвериб кўзимда ёш қолмаган деб ўйлар эди. Лекин кўзларидан шашқатор ёш оқди, ориқ елкаларини учириб, ҳўнграб йиғлади. Э, қари кишига йиғи ярашмас экан... Худодан шуни тилабдими! Бир оёғи ерда, бир оёғи гўрда бўп қолганда бу қандай кўргулик бўлди!

Бир неча ой олдин бўлган эди бу. Бугун-чи, келини олиб келган овқат ҳам томоғидан ўтмади. Ҳазин кўнгли ниманидир сезди. Уша нимадир эртагаммас, индингаммас, бугун — шу тунда бўлади. Садир чол буни бутун вужуди билан ҳис қилди. Илтижолари худога етибди-да!..

Шу пайт ҳужрасининг эшиги ғичирлаб очилди-да, ичкарига энди тили чиқаётган набираси кириб келди. Садир чол ҳайрон бўлди. Ахир набиралари хонасида камдан-кам бўлар, келини яқинига йўлатмасди.

— Кел, болам, кел... Ёнимга ўтир. Рухсорингга тўяйин...

Бола қимтиниб-қимтиниб бувасининг ёнига чўкди. Атрофга қизиқсиниб қаради. Садир чол бир оғиз ҳам гапирмай, қалтироқ қўли билан набирасининг бошини силаб ётаверди. «Қанчалик пок бу бола! Ҳали дунёнинг совунида кир ювиб кўрмаган, аччиқ-чучугини тотмаган. Мурғак қалбида ҳамма нарса гўзал, ширин бўлиб кўринаверади. Одамзоднинг қисмати шу эканда... Э, болам-ей ишқилиб, ҳаётга ем бўлма...»

Эшик яна ғичирлади. Келини кириб келди. Шундоғам қовоғидан қор ёғаётган келин боласини чолнинг пинжида кўриб, ёниб кетди.

— Ҳой, жувонмарг! Бу ерда нима қиляпсан! Шу ерга кир дебмидим, кир дебмидим!!. — деди у боласини Садир чолнинг қўлидан юлқиб олиб, орқасига шапатилаганча.

Бола чирқиллади. Кўз ёши бурнидан оққан сувга аралашиб кетди.

— Ўчир, ўчир, яна ураман.. Ҳе, ордона қолмайсанми... Чиқ бу ердан, чиқ... — келин ўғлини эшик томон итарди.

Бола йиғлай-йиғлай дам буваси, дам онасига қараб чиқиб кетди.

— Келин, нима қилардингиз уриб, ёш бола-я...

— Ҳо, раҳмингиз кеп кетдими! Урамамми, йўқми, менинг ишим. Сизнинг ишингиз бўлмасин... Овқатни нимага ичмадингиз! — деди у тегилмаган косага кўзи тушгач.

— Томоғимдан ўтмаяпти, қизим.

— Шунақа денг, овқатинг ҳаром денг!.. — ўшқирди келини.

— Нимага! Мен ундай деганим йўқ... Қачон сизга ёмон гапирганман!

Келини овқатни кўтарган куйи, қарғай-қарғай чиқиб кетди.

Садир чолнинг аҳволи оғирлашди. Эҳ, келин, келин... Шу остонадан ҳатлаб ўтганда мусичадай беозор, қўй оғзидан чўп олмаган қизча эдия... Қанчалар ўзгариб кетди. Балки унга шундай туюлаётгандир! Қариликка, қариликда йўқ ёруғлик... Балки ҳаммаси кўп кутдириб қўйганидадир! Нега тушунмайдилар: ўлмасни худо, синмасни кулол яратган эмас, ахир...

Садир чол ярим кечгача шу алфозда ич-ичини еди. Минг хил хаёлга банди бўлди. Қандайдир бир неча дақиқада умрининг яхши-ёмон кунлари, дўст-душмани, яқинлари кўз ўнгидан ўтди. Мадорсиз қўлларини эшик томон чўзиб, ўғлини чақирмоқчи бўлди. Товуши алланечук занғ хирқираш бўлиб чиқди. Кўз тиккан эшиги очилмади. Кучи кетиб, олдинга чўзилган қўллари ёнига шилқиллаб тушди. Зил-замбил оёғи музлай бошлади.

... Хўрозлар иккинчи марта қичқирди. Садир чолнинг оёғи қиблага қаратиб қўйилган, устига боши билан беркитиб сўзана ёпиб қўйилган, атрофида «вой отам»лаб ҳўнг-ҳўнг йиғлашар, у эса қулоғига пахта тиқиб олгандай, бу дунёнинг савдоларидан тўйгандай қилт этмасди.

Зуҳро юлдузи ҳам сўниб, тонг ота бошлади. Бутун қишлоқ кўчадан келаётган овоздан уйғониб кетди:

«Ҳў, халойиқ, бугун ҳамма Садир отанинг жанозасига-а-а!..»

ЖАҲОНГИР.

Довруғ келтирган чолғу

МУҲИДДИН Ленинград шаҳрида йигитлик бурчини ўтаётганда ҳарбий округ қисмларида хизмат қилаётган аскарларнинг ижодий кўриги ўтказилди. Бундан кўзланган асосий мақсад ёшларнинг ижрочилик маҳоратини синаб кўриш ва улар орасидан иқтидорли чолғучиларни танлаб олиш эди. Тошкент Давлат консерваториясини тугатганига ҳали бир йил ҳам бўлмаган Муҳиддин прима-рубобда Алябов-Ветаннинг «Булбул»

куйини ижро этиб фахрли ўринни эгаллади. Ғолибларнинг ҳисобот концертидан сўнг ҳарбий округ қўмондони Муҳиддинни ҳузурига чақириб қолди.

— Бопладинг азамат, балли, — деди у аскар йигитнинг елкасига дўстона уриб қўяр экан. — Прима-рубобда «Булбул»нинг ҳақиқий жозибасини кўрсата олдинг. Афсуски, жумҳуриятингизда бу чолғу асбоби учун куй ёзишга етарли эътибор берилмас экан. Бўлмаса жаҳон миқёсида танилиш мумкин эди. Сен бастакорлар билан кўпроқ мулоқотда бўлишинг керак.

Муҳиддин қўмондоннинг бу сўзларини ҳеч ёдидан чиқармайди. Ҳақиқатан ҳам илгари прима-рубоб учун миллий куйлар деярли ёзилмас эди. Бунинг асосий боиси, кўп йиллар бу чолғу асбоби рус думбирасига тахлит қилиб ясалган, миллий жиҳатлари талабга жавоб бермайди, деб келинган. Бора-бора прима-рубобда истеъдодли ижрочилар етишиб чиқа бошлади. Шундан кейингина сознинг ноёб жиҳатлари яққол кўзга ташланиб қолди. Эндиликда фақат оркестрда эмас, яккахонлар ҳам унда куй ижро этишадиган бўлишди. Бир неча фестивалларда совриндор бўлиб, ўзини оқлади, оммавийлашди. Ўзбек бастакорларидан Ҳабибулла Раҳимов ва Иброҳим Ҳамроевлар рубоб-прима учун биринчи концерт ёздилар.

— Ижодимга туртки бўлган бир воқеани эслаб тураман, — деди Муҳиддин суҳбат чоғида, — чолғучиларнинг III жумҳурият танловига тайёргарлик кўраётган эдим. Синфга бастакор Мирхалил Маҳмудов кириб келдилар. Дастуримдаги бир асарни бенуқсон ижро этаётганим ёқиб қолди шекилли, «Сенга атаб куй ёзиб бераман, шуни танловга олиб чиққин», дедилар. Рози бўлдим. Шу йўсинда кўп машқлардан сўнг санъат шайдоларига «Такката» пьесасини тақдим этдик. Миллийлик сезилиб турувчи, тез чалинувчан бу асар тез орада шуҳрат қозонди.

Ҳар қандай санъат асари кўпчиликка маъқул бўлиши учун аввало у халқчил бўлиши, шунингдек моҳир ижрочи томонидан талқин этилиши зарур. Масалан, «Майсаранинг иши» операсини 7 ёшдан 70 ёшгача бўлган кишилар йиллар давомида катта завқ билан томоша қилиб келишаяпти.

Тўхтасин Жалилов номидаги Ўзбекистон Давлат халқ чолғулари оркестрининг солисти Муҳиддин Отахўжаев ҳам жумҳуриятимиздаги моҳир созандалардан биридир. У Мухтор Ашрафий номидаги Тошкент Давлат консерваториясининг рубоб-прима синфида таҳсил олди. Болалигидан мусиқага бўлган иштиёқ, қолаверса ўз устида тинмай ишлаши натижасида ижрочилик сирларини тезда ўрганиб олди.

М. Отахўжаев учинчи ва тўртинчи жумҳурият ижрочи созандалари танлови, Ленинграддаги халқ ижодиёти фестивали, Боку шаҳрида ўтказилган У. Ҳожибоев номли 1-жумҳуриятлараро танловида қатнашиб, совринли ўринларни эгаллади. У Москвада бўлиб ўтган XII жаҳон ёшлари фестивалида эса сержило ижроси билан нафақат Иттифоқимиз, балки хориждан келган ёш санъаткорларни ҳайратда қолдирди.

— Айниқса Бокудаги беллашувлар ёдимда ёрқин сақланиб қолган, — эслайди Муҳиддин. — Танлов пайтида қардош халқ чолғу асбоблари ичида прима-рубоб ўз хислатларини ёрқин ифода этиб, олқишга сазовор бўлди. Ҳозир думбира ёки балалайка билан дунёни кезиб чиқаётганлар бор. Миллий чолғумизни ҳам ана шу даражага етказишимиз зарур. Бу эса бастакорларга катта масъулият юклайди.

Унинг санъат сирларини мукаммал ўрганишида севимли устози, М. Ашрафий номидаги Тошкент Давлат консерваториясининг ўқитувчиси, жумҳурият созанда ижрочилар танловининг нишондори Шуҳрат Зияев катта ҳисса қўшаяпти.

Ҳозирги кунда устоз ва шогирд бир оркестрда ижодий ҳамкорлик қилиб келишаяпти. Муҳиддин Тошкент Давлат педагогика илмгоҳида рубоб-прима сози бўйича ёшларга ўз маҳоратини ўргатмоқда. У ижро этган «Такката», «Қўшиқ ва рақс» каби кўплаб ўзбек бастакорларининг пьесалари куйловчи ликобчага киритилган. Бу асарлар ўзининг миллийлиги ҳамда ўта жозибалилиги билан ажралиб туради.

Саъдулла ШОДИЕВ.

СУРАТДА: М. Отахўжаев прима-рубоб сози билан.

Холмат Мирзакаримов сурати.

Советлар мамлакатида

«...МЕНИНГ ОЛТИНИМ»

МОСКВА. Кўпчилик эркаклар ўз севимли аёлларига шундай мурожаат қилаётганларида уларнинг бу меҳр тўла сўзлари ҳақиқатга нақадар яқинлигини ҳатто хаёлларига ҳам келтиришмайди: замонавий аёл организмидаги миллион хил турли моддаларнинг қарийб 2,64 қисми олтиндан иборатдир. Бу эркаклардагига нисбатан 5—6 баравар кўп. Москвадаги кимё-технология илмгоҳининг шундай хулосага келган олимлари рафиқаларимизнинг қимматбаҳолиги сабабини ҳозирча изоҳлаб беришолмаяпти, лекин вақти келиб, албатта, фан бу жумбоқни ҳам ҳал қилади...

ЧИВИНГА ҚАРШИ ГАМБУЗИЯ

ТБИЛИСИ. Республика олимлари безгак чивинига қарши курашнинг биологик усулини таклиф қилдилар. Ҳар қандай касалликдан даволовчи энг яхши табиб — табиат. Унинг хазинасидан тиббий паразитология ва тропик табобат илмий текшириш илмгоҳининг мутахассислари ўзига хос восита топдилар. Бир вақтлар Америка қитъасидан олиб келинган миттигина гамбузия балиғи шундай восита бўлиб чиқди. Чивин тухуми бу балиқ учун энг тотли таомдир. Тургун сувда жуда зич ўсадиган сув ўтлари туфайли гамбузия яшай олмаётганини кўрган зоологлар сув ҳавзаларига амур дўнгпешана балиқларини қўйиб юбордилар. Бу балиқлар сув ўтларини еб кун кўради. Шу тариқа муаммони ҳал қилишга муваффақ бўлинди. Бунинг устига кутилмаганда бошқа фойда ҳам чиқиб қолди. Республика аҳолиси безгак чивинидан ишончли муҳофаза қилинди ва уларнинг дастурхонидан балиқ аримайдиган бўлди.

ЭРТАК ФИЛЬМГА АЙЛАНАДИ

АРХАНГЕЛЬСК. Аксаковнинг «Қизил гул» эртаги қаҳрамонлари Архангельск яқинидаги Малие Корели қишлоғида жойлашган шимолий ёғоч меъморчилиги ва халқ рўзғор буюмлари музейида жойлашди. Бу ерда М. Горький номли киностудиянинг суратга олиш гуруҳи шартли равишда «Қизча ва баҳайбат махлуқ» деб номланган фильм устида иш бошладилар. Картинани болалар кинематографиясининг танқли режиссёри Владимир Грамматиков суратга олаяпти.

ГАЛЬВАНИКА ЎРНИНИ ПЛАЗМА ЭГАЛЛАДИ

СУМИ. Металлни занглашдан яхши асрайдиган гальваника ишлаётган одамларнинг соғлиғига анча хавф солиши кўпчиликка маълум. Украина мутахассислари уни экология жиҳатидан тоза технология билан алмаштирдилар. Украина Фанлар академияси ҳузуридаги илмий-техникавий фаолият, тадқиқотлар ва ижтимоий ташаббуслар марказида ҳимоя қопламаларига плазма пуркайдиган қурилма яратилди. Янги усул ҳозирнинг ўзидаёқ 30 та корхонада жорий этилди.

ДЕПУТАТЛАР КЛУБИ

МИНСК. Белоруссияда «Жумҳурият депутатлари демократик клуби» ўз ишини бозор шароитида ўзини ўзи бошқарув, фуқароларни ижтимоий жиҳатдан ҳимоя қилиш йўллари ва воситаларига доир масалалар юзасидан фикр алмашув билан бошлади. Клубга иттифоқ даражасидан то қишлоқ кенгашлари даражасигача бўлган икки юздан ортиқ халқ депутати бирлашди. Улар барча мулк шаклларининг тенг ҳуқуқлилигини, турли сиёсий партиялар мавжудлигини эътироф қиладилар. Клуб аъзолари белорус тили ва маданиятини қайта тиклашга интилмоқдалар, аҳолининг барча қатламларини ижтимоий жиҳатдан ҳимоя қилишни ўз олдиларига мақсад қилиб қўйганлар.

(СИТА).

Наврўз шодиёнаси Сергели районининг 8-даҳасида истиқомат қилувчи кичкинтойларга катта қувонч келтирди. Куни кеча бу ерда 320 ўринга мўлжалланган «Ниҳол» деб номланган 593-сонли болалар боғчаси битказилиб, жажжи болажонларимизни ўз бағрига қабул қилди.

СУРАТЛАРДА: болалар боғчасининг очилиш тантаналари.

Файзулла Маҳмудов
суратлари.

ЧОРРАҲА

Кўп йиллардан буён биринчи марта республика пойтахтидаги йўл-транспорт ҳодисалари квартал маълумоти «минус» белгили бўлди: ўтган йилнинг шу даврига нисбатан бундай ҳодисалар 24 та кам бўлди. Бошқа рақамлар ҳам диққатга сазовордир: йил бошидан буён автоинспекторлар давлат мулкини ва шахсий мулкни ўғирлаганлик, босқинчилик ва талончилик қилганлик, ўқ отиш ва совуқ қурол олиб юрганлик учун ўнлаб одамни қўлга олди. «Бегона» кузовли ва моторли 20 дан зиёд автомашина, ясама ҳужжатлар эгалари аниқланди. Бир йил муқаддам бундай ҳоллар умуман бўлмаган эди. Ниҳоят, автомобилларни олиб қочганларни ушлаш фоизи анча ошди.

Бундан ярим йил муқаддам қабул қилинган «ёриб ўтиш» дастурини амалга оширишнинг дастлабки натижалари ана шундай. Тошкент шаҳар ижроия комитети ички ишлар бошқармаси Давлат автоинспекцияси бошқармасининг янги бошлиғи 42 ёшли милиция подполковниги А. Э. Эркабоев ушбу дастурнинг муаллифи бўлди.

«ЁРИБ ЎТИШ»НИНГ ДАСТЛАБКИ НАТИЖАЛАРИ

— Аҳмаджон Эркабоевич, яхшилик томон бўлаётган ўзгаришларни кўпчилик худди «ёриб ўтиш» дастури билан боғламоқда. «Ёриб ўтиш»нинг ўзи нима ва у нима учун шундай номланган?

— Дастур деярли 200 банддан иборат бўлиб, пойтахт Давлат автоинспекцияси ишини ва унинг шаҳар аҳолиси ва меҳмонлари билан ўзаро муносабатларини тубдан ўзгартириши керак. Бизнинг хизматимиз ҳақида ҳозирча яхши гаплар кам айтилаётганини билсангиз керак. Мундир кийган ва қўлида таёғи бўлган тамагирлар ҳақида кўпроқ гапиришади.

Бундайлар ҳам бор, лекин автоинспекторларнинг аксарият кўпчилиги — беғараз кишилардир. Ҳар бир киши билан ходимларимизнинг юзлаб хонадонларини айланиб чиқишим ва улар оилаларининг турмушини кўрсатишим мумкин. Уларда тўкин-сочинликни кўрмайсиз. Лекин амалда уларнинг кўпчилиги жуда аниқ ҳаракат қилади, уларни профессионаллар дейиш мумкин.

Биз ГАИ тушиб қолган вазиятдан уни чиқариш ниятидамиз. Ҳар доим ялпи кўрсаткич ҳақида жон куйдирилган. Бу кўпинча қўшиб ёзишларга, қоида бузишларни ҳаводан олиб тўқишга мажбур этарди. Бундай шароитда нопок кишилар ўзларини жуда бемалол ҳис этишарди.

Эндиликда биз ходимларнинг ишини фақат энг муҳим кўрсаткичлар асосидагина баҳоляпмиз. Маст ҳолда машина ҳайдаган ҳайдовчиларни, тезлик режимини бузганларни, темир йўлдан ўтиш жойларида қоидаларга риоя этмаганларни, давлат белгилари бўлмаган транспортни бошқарганларни аниқлаш ва ниҳоят қоидани қўпол бузганлиги учун имтиҳонни қайта топширишга юборилган ҳайдовчилар миқдори шулар жумласидандир.

Бу қоида бузишларнинг бирортаси ҳам аниқ қоида бузарсиз тўқиб чиқарилиши, гувоҳлар ва экспертиза тасдиғисиз бўлиши мумкин эмас. Имтиҳонларни қайта топширишга келганда эса, бу ерда ҳужжатларнинг сохта эгаларини самарали равишда аниқлаяпмиз: деярли бир ярим минг кишидан 600 дан сал кўпроғи бу ҳужжатларнинг ўз кучлари билан олганликларини тасдиқлай олди холос.

Биз Давлат автоинспекцияси инспектори шаҳарликлар учун уларни чўчитувчи қўриқчи эмас, ёрдамчи бўлиши керак, деган вазифани қўйганмиз. Шу сабабли қонунлар ва умуминсоний мулоқот қоидаларига риоя этиш ходимларимиз учун мажбурийдир. Янги шароитда ҳамма ҳам ишлай олмади. Уларнинг кўпчилигини биз аттестациядан ўтказмадик, ўнлаб кишилар ўзлари бизни тарк этишди. Улар орасида икки полк раҳбари, роталар, взводларнинг командирлари бор. Улар ўрнига шаҳар корхоналаридан, ҳалол, сидқидилдан меҳнат қиладиган йигитларни танлаяпмиз.

— Умуман инспекторлар хизматининг шароитлари қандай? Чамаси, улар томонидан пул тўплаш амалиётини бартараф этиш учун ҳалол меҳнатни рағбатлантириш системасини ишга солиш лозим. Шундай қилиш кераккки, одам ўз ишини қадрласин ва уни сидқидилдан бажарсин.

— Шубҳасиз. Биз турли рағбатлантириш тадбирларини жорий этдик. Кейинги пайтда буйруқ билан 200 дан ортиқ киши — шахсий составнинг учдан бир қисмидан ортиғи мукофотланди. Жиддий қоидабузарликларни аниқлаганлик, машина олиб қочганларни қўлга туширганлик ва ҳоказолар учун қўшимча ҳақ тўлаяпмиз. Натижада энг яхши инспекторлар ҳатто мендан ҳам кўпроқ пул ишлашмоқда.

Пулни қаёқдан оляпсиз дейсизми? Биз ҳаракат хавфсизлиги жамғармасини ташкил этдик. Шаҳардаги кўпгина, корхоналар ва кооперативлар ҳозирнинг ўзида унинг ҳисоб дафтарчасига қарийб 200 минг сўм ўтказдилар. Маблағнинг 15 фоизини ўрнак кўрсатган ходимларни рағбатлантиришга сарфлашимиз мумкин. Қолган пулларни Давлат автоинспекциясини техника билан жиҳозлашга, йўллар ва чорраҳаларни ускуналар билан таъминлашга сарфлаймиз. Чунки ҳозир ниҳоятда ибтидоий усулда ишлаяпмиз: маст ҳайдовчиларни аниқлаш учун... Стаканга пуфлашни таклиф этяпмиз. Англия, Финляндиядан алкометрлар сотиб олишимиз мумкин, лекин бунинг учун валюта керак. Уни қаердан олиш мумкин? Бизнинг хизматимиз ҳатто автомототранспорт билан эҳтиёжнинг фақат учдан бир қисми миқдорида таъминланган. Мавжуд автомототранспортнинг 80 фоизини эса рўйхатдан дадил чиқариб ташлаш мумкин.

Тошкент — жумҳуриятимизнинг энг йирик шаҳри ва унинг «қиёфаси»дир. Худди шу ерда барча муаммолар айниқса кескин тус олади. Шаҳарда 250 мингдан зиёд транспорт воситаси бўлиб, ҳар йили уларнинг сони етти-саккиз фоиз ўсмоқда. Ваҳоланки, кўчалар ва чорраҳаларнинг машиналарни ўтказишга қодирлиги, машиналар тўхтаб туриш жойлари билан таъминланиши ва бошқа кўпгина кўрсаткичлар бундан икки баравар кам миқдордаги машиналарга мўлжалланган.

Шаҳардаги кўчаларнинг аҳволи шу даражада ёмонки, ҳатто юриш ҳам хавфлидир. Ҳозир йўл солиғи тўрт баравар оширилиб, машинадаги мотор қувватининг ҳар от кучи учун 2 сўмдан қилиб белгиланган. Лекин йўлларнинг аҳволини кузатиб туриши лозим бўлган маҳаллий советларда бу маблағнинг бир тийинни ҳам қолмайди. Йўлларни тузатиш ва қуриш учун пулнинг бир қисмини жойларда қолдириш ва улардан шу мақсадларда фойдаланилишини қатъий назорат қилиш зарур.

— Шунга қарамай, шаҳар Давлат автоинспекцияси ишининг кўпгина кўрсаткичлари анча яхшиланди. Бунинг учун қандай аниқ тадбирлар кўрилди?

— «Ёриб ўтиш» дастури бажарилмоқда. Машиналарни олиб қочиш ва бошқа жиноятчиликка қарши кураш юзасидан махсус бўлинмани тузиш ушбу дастурнинг асосий бандларидан бири бўлиб қолди. Эндиликда у шунчаки йўл хизмати эмас. Бўлинма ходимлари қаттиқ, лекин ихтиёрий танловдан ўтишди. Бўлинмага қабул қилишдан олдин ҳатто уларнинг рафиқалари, ота-оналари, билан суҳбатлашилди. Чунки бу ерда хатар кўпроқ. Шундан кейин уларнинг ҳаммаси қўл жанги усулларига, қурол ишлатишга ўргатилди, жиноятчиларнинг йўлини тўсиш ва уларни қўлга олиш усуллари пишиқтирилди.

Қўлга олинган жиноятчилардан 90 фоиздан кўпроғини шу гуруҳ қўлга туширган. Йил бошидан буён фақат автомашинани олиб қочгани учун 34 киши ушланди. Масалан, яқинда номаълум шахслар ҳайдовчига асабларни фалаж қиладиган газ сепиб, машинасини олиб қочишган. Бир кеча-кундузда улар қуролсизлантирилди. Яна бир мисол: бир фуқаро унинг автомобилини олиб қочишга уриниш бўлганлиги ҳақида хабар берди. Бир соатдан кейин олиб қочмоқчи бўлганлар қўлга олинди. Шундан кейин ариза топширган киши қўрқиб ўз аризасини қайтариб олди. Шундай қиладиган бўлсак, биз ҳеч қачон жиноятчиликни йўқ қилолмаймиз. Милиция одамлар ёрдамисиз бирор иш қилиши қийин.

Умуман бир маслаҳат бермоқчиман: машинангизни олиб қочишса, дарҳол бизга хабар берганингиз маъқул. Уни дастлабки соатларда топиш анча осон бўлади.

Бу йил шаҳардан чиқиб кетадиган жойлардаги постларда турган ходимларимиз ҳам самарали ишлашмоқда.

Шу йилнинг биринчи чорагида Тошкент Давлат автоинспекцияси инспекторлари қишлоқ хўжалик маҳсулотлари, озиқ-овқатлар ва саноат молларини рухсатсиз олиб чиқиб кетиш учун 298 марта уринишнинг пайини қирққанлар.

— Аҳмаджон Эркабоевич, «ёриб ўтиш» дастурининг бажарилиши маълум муддатга мўлжалланганми ёки бир неча йилга чўзиладими? Биз йўлларимиздаги вазият сезиларли даражада яхшиланишини қачонгача кутишимиз мумкин?

— Биз қайта ташкил этиш ишларини асосан бир йилда — шу йилнинг август-сентябрида туғаллашни режалаштиряпмиз. Ҳозир дастурнинг тахминан ярми бажарилди — ишларимиз режа асосида кетяпти. Шуниси ҳам қувончлики, кўпгина вилоятларда ҳам бизнинг «ёриб ўтиш» дастуримиз асос қилиб олинган дастурларни бажаришга киришдилар. Бу хизмат, унинг мақсадлари ва иш усулларининг бирлигини таъминлайди.

Шу билан бирга ҳаммага маълум бўлган нарсани ҳам айтишим керак: ҳайдовчилар, йўловчилар, барча фуқаролар билан алоқа ҳам жуда зарур. Фақат уларнинг ёрдами билан ва қонунчилик ҳамда турмуш тартиб қоидаларига риоя этган ҳолдагина биз шаҳардаги вазиятни барқарорлаштиришимиз ва яхшилашимиз мумкин.

А. БЕЗВЕРХОВ,
ЎзТАГ мухбири.

Муҳаррир
Э. М. ЭРНАЗАРОВ.

ТИЖОРАТ ХАБАРЛАРИ ВА ЭЪЛОНЛАР

ДИҚҚАТ!

СУВ ЎТИШ ЙЎЛЛАРИ ВА СУВ ҚУВУРЛАРИ ТАРМОҚЛАРИДА ТАЪМИРЛАШ-ЭҲТИЁТКОРЛИК ИШЛАРИ ОЛИБ БОРИЛИШИ, ШУНИНГДЕК 1991 ЙИЛ БАҲОРГИ—ЁЗГИ МАВСУМДА ИШЛАШГА ТАЙЁРГАРЛИК КЎРИЛИШИ МУНОСАБАТИ БИЛАН

«ВОДОКАНАЛ» ТРЕСТИ

ШАҲАР СУВ ҚУВУРИ АБОНЕНТЛАРИГА

Қуйидаги муддатларда ва манзилларда совуқ сув бўлмаслиги ва сув қувури тармоқларида сув босимининг пасайишини

МАЪЛУМ ҚИЛАДИ

9 АПРЕЛЬ СОАТ 9.00 ДАН 10 АПРЕЛЬ СОАТ 9.00 ГАЧА

— Чилонзор ноҳиясидаги 4, 5, 6-мавзелар; Сирғали ноҳиясидаги «Йўлдош» даҳасининг 1, 2, 3, 4-Сирғали мавзеларида — **сув босими пасаяди.**

— Чилонзор ноҳиясидаги Халқлар дўстлиги шоҳкўчасининг Байналмилал кўчасидан Волгоград кўчасигача бўлган участкаси; Сирғали ноҳиясининг Калинин кўчаси, «Қипчоқ» маҳалласида — **сув бўлмайди.**

10 АПРЕЛЬ СОАТ 9.00 ДАН 11 АПРЕЛЬ СОАТ 9.00 ГАЧА

— Октябрь ноҳиясининг Марказ-26, 27, 28-мавзелари, Беруний, Уйғур кўчалари, Фарҳод тор кўчаси, «Оқлон» маҳалласи, Б-1, 2, 3 даҳалари; Киров ноҳиясида В. И. Ленин номли майдонда — **сув босими пасаяди.**

— Октябрь ноҳиясида Беруний кўчасининг «Чорсу» меҳмонхонасидан Уйғур кўчасигача бўлган участкада; Киров ноҳиясида В. И. Ленин номидаги шоҳ кўчанинг Ҳуршид кўчасидан Навоий кўчасигача бўлган участкасида — **сув бўлмайди.**

11 АПРЕЛЬ СОАТ 9.00 ДАН 21.00 ГАЧА

— Чилонзор ноҳиясининг 1, 2, 3, 4, 5, 6-мавзеларида сув босими пасаяди.

— Чилонзор ноҳиясининг «Домбробод» маҳалласи, Бахтлик, Роҳат, Домбробод, Фарҳод кўчалари бўйлаб жойлашган уйларда **сув бўлмайди.**

СУВ БЎЛМАЙДИГАН ЖОЙЛАРГА СУВ ТАШИЙДИГАН МАШИНАЛАРДА СУВ ОЛИБ БОРИЛАДИ.

Маълумотлар олиш учун телефонлар: 33-15-95, 33-75-95, 56-60-06.

МЕҲНАТ ҚИЗИЛ БАЙРОҚ ОРДЕНЛИ ТОШКЕНТ ТЕМИРЙЎЛ ТРАНСПОРТИ МУҲАНДИСЛАРИ ОЛИЙ БИЛИМГОҲИ

10 апрель соат 16.00 да, 422-аудиторияда Тошкент шаҳри ва Тошкент вилоятининг юқори синф ўқувчилари учун физика фани бўйича.

ЎЗБЕК ВА РУС ТИЛЛАРИДА ОЛИМПИАДА ЎТКАЗАДИ

Олимпиадада қатнашчилар эътиборига кириш имтиҳонлари даражасидаги масалалар ва саволлар ҳавола этилади.

Хоҳловчилар билан касбга йўналтириш ва касб танлаш бўйича суҳбатлар ўтказилади.

Манзилимиз: Тошкент шаҳри, Л-45, Мудофаа кўчаси, 1-уй (25, 20, 55, 61, 66, 161-автобуслар; 2, 10-трамвайларнинг «Транспорт олий билимгоҳи» бекати).

Ўзбекистон ССР ДОСААФининг Спортнинг радио турлари бўйича

ЖУМҲУРИЯТ СПОРТ-ТЕХНИКА КЛУБИ

— қора-оқ тасвирли телекўрсатувлар,
— рангли телевидение бўйича мутахассисларнинг малакасини ошириш бўйича.

450 соатлик дастур асосида радиотелеусталар тайёрлайдиган пуллик курсларга

ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

МАШҒУЛОТЛАР 1991 ЙИЛ 10 АПРЕЛДА БОШЛАНАДИ.

БАРЧА ХОҲЛОВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Манзилимиз: 700017, Тошкент шаҳри, Хуршид кўчаси, 86 «а» уй (2, 3, 22, 23, 25, 28, 29-трамвайлар; 9, 24, 51, 60, 67, 72, 89, 91, 156, 168-автобусларнинг «Қозоғистон» кинотеатри» бекати).

Ўзбекистон ССР Халқ таълими вазирлиги

ТОШКЕНТ ШАҲАР ХАЛҚ ТАЪЛИМИ БОШ БОШҚАРМАСИ

Муассасалараро тажрибавий бирлашмаси

49-БИЛИМ ЮРТИ
ЯНГИ ЎҚУВ ЙИЛИГА

Қандолатчи, ошпаз-қандолатчи, карамелчи, сотувчи, назоратчи-кассир ихтисослари бўйича

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Ўқишга 15 ва ундан катта ёшдаги 9—11 синф ҳажмида маълумотли йигит-қизлар қабул қилинади.

Ўқиш муддати: 9-синфни тамомлаган йигит-қизлар учун — 3 йил, 11-синф ҳажмида маълумотлилар учун — 1 йил. 3 йил ўқийдиган ўқувчилар стипендия ва кийим-кечак билан таъминланадилар.

1 йил ўқийдиган ўқувчилар 30 сўм миқдорида стипендия билан таъминланадилар.

3 йиллик курсларни битирувчиларга мутахассислиги бўйича диплом ва ўрта маълумот тўғрисида гувоҳнома берилади. 1 йиллик курсларни битирувчиларга эса мутахассислиги бўйича диплом берилади.

Ишлаб чиқариш практикаси даврида ўқувчиларга иш ҳақининг 50 фоизи берилади.

ЎҚИШ МУДДАТИ МЕҲНАТ СТАЖИГА КИРАДИ.

Билим юрти битирувчилари Тошкент булка-қандолат комбинатига, «Ўртоқ» қандолатчилик фабрикасига, Тошкент сабзавот-савдо бирлашмасига, Тошкент шаҳар ошхоналари трестларига ишга юбориладилар.

Билим юртини «4» ва «5» баҳоларга тамомлаган ўқувчиларга Тошкент Совет савдо техникумига йўлланма (қисқартирилган программа бўйича ўқитиладиган группа), шунингдек, олий ўқув юртларига кириш учун имтиёзли йўлланмалар берилади.

Кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширадилар: директор номига ариза, маълумоти тўғрисида гувоҳнома, туғилганлик ҳақида гувоҳнома ёки паспорт, турар жойидан ва соғлиғи ҳақида маълумотнома, 3х4 см катталикдаги 6 та фотосурат.

ҲУЖЖАТЛАР ҲАР КУНИ СОАТ 9 ДАН 17.00 ГАЧА ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Манзилимиз: 700080, Тошкент шаҳри, Ленин ноҳияси, Истиқбол кўчаси, 3-уй (68, 15, 45, 23, 171, 12, 54-автобуслар; 5-трамвайнинг «Қўйлиқ» бекати)
Телефон: 90-36-69.

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 9/IV да **Чио-Чио-сан,** 10/IV да **Жизель,** 11/IV да **Оловли фаришта.**

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 9/IV да **Тақдир эшиги,** 10/IV да **Юлдузли тунлар** (15.00, 19.00), 11/IV да **Зебуннисо.**

МУҚИМИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУСИҚАЛИ ТЕАТРИДА — 10/IV да **Юсуф ва Зулайҳо,** 11/IV да **Кампир кетармиш.**

«ПАХТАКОР»
МАРКАЗИЙ
СТАДИОНИДА
ССР БИРИНЧИЛИГИ УЧУН
9 АПРЕЛЬ СОАТ 17.00 ДА
ОЛИЙ ЛИГАНИНГ
«ПАХТАКОР» (ТОШКЕНТ) — «Локомотив» (МОСКВА)
КОМАНДАЛАРИ ЎРТАСИДА
ФУТБОЛ

Чипталар «Пахтакор» Марказий стадиони кассаларида сотилади.

Тошкент шаҳар Ленин районидаги 47 кечки ўрта мактаб томонидан **Махкамов Мансур Мухторович** номига берилган 918929 номерли йўқолган ўрта маълумот тўғрисидаги

АТТЕСТАТ
БЕКОР ҚИЛИНАДИ.

ДИҚҚАТ!

Калонов кўчасидаги 3-уйга газ ўтказиш муносабати билан вақтинча 2/2, 2/4-«Қоралан вақтинча 2/2, 2/4-«Қорақамиш», 1, 2, 3, 4-«Тансиқбоев», «Маданият» даҳаларига

ГАЗ БЕРИШ
ТУХТАТИЛАДИ

Узиб қўйиш муддати — 9 апрель соат 13 дан 17.00 гача.

Маълумотлар олиш учун телефонлар: 41-21 13, 41 58 70.

Ўзбекистон ССР Сув қурилиши давлат комитетининг турар жой-коммунал хўжалик бошқармаси..

ТАШКИЛОТЛАР ВА КОРХОНАЛАРНИНГ РАҲБАРЛАРИ
ДИҚҚАТИГА!

Махсус қурилиш-монтаж ишлари вазирлиги ҳузуридаги «МЕРКУРИЙ» Ташқи савдо хўжалик ҳисобидаги фирмаси

ТУГАТИЛАДИ.

Даъволар эълон чиққан кундан бошлаб бир ой мобайнида қуйидаги манзилда қабул қилинади: 700000, Тошкент шаҳри, Энгельс кўчаси, 25-уй.

Телефон: 34-79-41.

«Қизилқум» олтин изловчилар артелига берилган 1864, 2873, 4318, 5276, 6436, 6437 ва 6445-сонли йўқолган

ИШОНЧ ҚОҒОЗЛАРИ
БЕКОР ҚИЛИНАДИ

«ЧИМГАН» кичик корхонасининг йўқолган

МУҲРИ ВА БУРЧАКЛИ ШТАМПИ
БЕКОР ҚИЛИНАДИ

Ўзбекистон жумҳурият ҳунар-техника таълими ходимларининг малакасини ошириш илмгоҳи касаба уюшмаси комитетининг йўқолган

ДУМАЛОҚ МУҲРИ
БЕКОР ҚИЛИНАДИ.

Тошкент политехника олий билимгоҳи жамоаси фирқа назорати ҳайъатининг раиси, «Тупроқлар механикаси, замин ва пойдеворлар» кулиётининг доценти О. И. Холиқуловга отаси, жумҳурият аҳамиятидаги пенсионер

Иброҳим ХОЛИҚУЛОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Тошкент булка-қандолатчилик комбинати жамоаси партия қўмитаси котиби Ф. Л. Маликовга отаси

Латиф Маликович МАЛИКОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

ЎЗБЕКИСТОН МАДАНИЯТ ЖАМҒАРМАСИ
ЎЗБЕКИСТОН ЛКЁИ «ЁШЛАР УЙИ»
ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕ ВА РАДИО ЭШИТТИРИШЛАРИ ДАВЛАТ ҚЎМИТАСИ
ҲАМКОРЛИКДА

В. И. ЛЕНИН НОМИДАГИ СССР ХАЛҚЛАРИ ДЎСТЛИГИ САРОЙИДА

18—20 АПРЕЛЬ СОАТ 19.00 ДА,
19 АПРЕЛЬ СОАТ 16 ВА 19.00 ДА

Ўзбекистон ССР халқ артисти
БОТИР ЗОКИРОВ номидаги ёш эстрада хонандаларнинг

ЖУМҲУРИЯТ КЎРИК-ТАНЛОВИНИ ЎТКАЗАДИЛАР

СИЗ БУНДА ЎЗИНГИЗ УЧУН ЯНГИ ЭСТРАДА ЮЛДУЗИНИ КАШФ ЭТАСИЗ.

21 апрель соат 16 ва 19.00 да эса танлов ғолиблари ва совриндорларининг Юлдуз Усмонова, «Ялла» хизмат кўрсатган камер-чолғу ансамбли, «Осиё овози» танловининг олий совриндори «Қарс» ансамбли ва бошқа танлов меҳмонлари билан биргаликдаги катта ҳисобот танловлари эътиборингизга ҳавола қилинади.

ЧИПТАЛАР САРОЙ КАССАЛАРИДА СОАТ 11 ДАН БОШЛАБ СОТИЛМОҚДА.

Кўпчилик бўлиб келиш учун буюртмалар қабул қилинмоқда.

Қўшимча маълумотлар олиш учун телефонлар: 45-92-13, 39-42-68, 39-46-09.

Томошаларга шошилинг, азизлар!

«Ўзбекконцерт»

В. И. ЛЕНИН НОМИДАГИ СССР ХАЛҚЛАРИ ДЎСТЛИГИ САРОЙИДА

16, 17 АПРЕЛЬ СОАТ 19.30 ДА

«УМИДИМ, ФАХРИМ — БАҲОР!»

ЯНГИ КОНЦЕРТ ПРОГРАММАСИ

ҚАТНАШАДИЛАР:

Ўзбекистон ССР халқ артисти

НУРИДДИН ҲАМРОҚУЛОВ

«ЎЗБЕКИСТОН МАЛИКАЛАРИ» РАҚС АНСАМБЛИ

РАҚСЛАРНИ САҲНАЛАШТИРУВЧИ — Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист ҚОДИР МЎМИНОВ.

Программани «ҚИЗИҚЧИ — 90» кўригининг совриндори МАШРАБ НАЗАРОВ олиб боради.

Чипталар соат 11.00 дан сотилмоқда.
Тошкент давлат циркида

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА

12—14 АПРЕЛЬ КУНЛАРИ СОАТ 17.00 ВА 19.30 ДА
ТОШКЕНТДА БИРИНЧИ МАРТА
«ЭСКИ ПРИМУС»
ПОП-ГУРУҲИ
ВА
«ЯНГИ АМАЗОНКАЛАР» ЭРОТИК-ШОУ ГУРУҲИ

ДАСТУРДА: хит-парад совриндорлари, телевизион шоу-программаларининг қатнашчилари, **«МЕНИ ҲАЙДАМА», «БАРДАГИ ҚИЗЧА», «МЕТРОНИНГ ИККИ БЕКАТИ»** ва бошқа оммавий қўшиқларнинг ижрочилари қатнашадилар.
Раҳбар — АЛЕКСАНДР БОНДАРЬ.
ОММАВИЙ ТАЛАБНОМАЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНМОҚДА.
Касса соат 10 дан 20.00 гача ишлайди.
ОЛДИНДАН БИЛЕТ СОТИШ ТАШКИЛ ҚИЛИНГАН.
Маълумотлар олиш учун телефонлар: 44-35-91, 44-29-04, 44-35-84.

В. И. ЛЕНИН НОМИДАГИ СССР ХАЛҚЛАРИ ДЎСТЛИГИ САРОЙИДА

29—30 АПРЕЛЬ СОАТ 19.00 ДА

Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофотининг совриндори

ҒИЁС БОЙТОЕВ

ИЖРОСИДА

КАТТА КОНЦЕРТ

Программани — ЎТКИР СИДИҚОВ олиб боради.
Чипталар СССР халқлари дўстлиги саройи кассаларида сотилади.
МАЪЛУМОТЛАР УЧУН ТЕЛЕФОНЛАР: 45-92-13, 41-74-30.

ТОШКЕНТ ШАҲАР АҲОЛИНИ ИШГА ЖОЙЛАШТИРИШ, ҚАЙТА ЎҚИТИШ ВА КАСБГА ЙЎНАЛТИРИШ МАРКАЗИ

ИШГА ТАКЛИФ ҚИЛАДИ

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ТИББИЁТ ИНСТИТУТИНИНГ ХЎЖАЛИК ҲИСОБИДАГИ ТАЪМИРЛАШ-ҚУРИЛИШ БОШҚАРМАСИГА:

ҳисоб-китоб ҳисобчиси, бўёқчилар, сувоқчилар, сантехниклар, газ ва электр-пайвандчилар, электр монтажчилар, ғишт терувчилар, дурадгорлар, чилангарлар, кошинкорлар, бетончилар, авточилангарлар, асбобсозлар.

ЎЗБЕКИСТОН ССР МАХСУС ҚУРИЛИШ-МОНТАЖ ИШЛАРИ ВАЗИРЛИГИНИНГ АВТОБАЗАСИГА:

Ўзбекистон ССР Махсус қурилиш-монтаж ишлари вазирлигининг

Тошкент шаҳридаги иншоотларида ишлаш учун «В», «С», «Е» тоифаларидаги 1, 2, 3-класс автомашина ҳайдовчилари.

Маълумотлар олиш учун Марказнинг Ҳамза ноҳия бўлимига мурожаат қилинсин: М. Ҳасанова кўчаси, 14-уй.

ТОШКЕНТ оқшоми

Муассислар: халқ депутатлари Тошкент шаҳар Кенгаши ва Ўзбекистон Коммунистик партияси Тошкент шаҳар қўмитаси

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри.

МАНЗИЛГОҲИМИЗ: 700000, ГСП, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32-уй.

ТЕЛЕФОНЛАР: қабулхона — 32-53-76; хатлар — 33-29-70; 32-53-79; жамоатчилик қабулхонаси — 32-55-83.

Шанба ва якшанбадан ташқари ҳар куни ўзбек тилида чиқади.

84.997 нусхада чоп этилади. Индекс 64690.
Буюртма 5209. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10.